

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 25 AUGUSTUS 1926

No. 556

INHOUD.

	Blz.	
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	746	
ZWITSERSCH EN NEDERLANDSCH SPOORWEGVERSLAG 1925		
I door Jhr. Ir. J. A. van Kretschmar van Veen	748	
Het vreemde Element in Nederlandsch-Indië door H. J. Groeneveld	750	
De handel van Nederland met het Buitenland in de eerste helft van het jaar 1926 door Dr. W. Mautner	752	
De Rijksmiddelen	754	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
Het herstel van den Belgischen Franc door Léon Nemry	756	
Opmerkingen over Benzine en Rubber door L. J. Reid	757	
MAANDLIJFERS:		
Overzicht der Rijksmiddelen	758	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN		
Geldkoersen.	Bankstaten.	Goederenhandel.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.	Verkeerswezen.
		759—764

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN. COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. E. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. P. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.
Redacteur-Secretaris: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

BERICHT.

Met het oog op 31 Augustus zal het volgende No. Donderdag 2 September verschijnen.

24 AUGUSTUS 1926.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. Het aanbod van geld op korten termijn bleef nog buitengewoon overvloedig; daarentegen bleef voor langere belegging eenige terughouding bestaan. Weliswaar bleek de stijging tot 2% pCt. van Maandagmiddag overdreven en werd er de volgende dagen weder herhaaldelijk voor 2½ pCt. gediscoteerd, maar de plaatsing werd geregeld moeilijker en aan het einde der week moest weder herhaaldelijk 2¼ pCt. worden toegestaan. De prolongatierente was eerder gemakkelijker, vooral aan het einde der week, zoodat Vrijdag 2 pCt. werd genoteerd.

* * *

Behalve op de post diverse rekeningen onder het actief geeft de weekstaat van De Nederlandsche Bank geen groote wijzigingen te zien. Deze post is met f 10,3 miljoen afgenomen. De portefeuille der buitenlandsche wissels is daarentegen met f 2,4 miljoen toegenomen. De daling, welke het totaal dezer posten vertoont, zal wel in verband gebracht mogen worden met de hieronder genoemde vraag naar dollars en ponden.

De binnenlandsche wissels geven een vermindering van f 500.000 te zien, terwijl de beleeningen weder een vermeerdering noteeren van f 200.000. Het voorschot aan het Rijk is f 400.000 hooger dan de vorige week.

Munt en muntmateriaal is per saldo met f 100.000 gestegen; gemunt goud blijkt iets teruggelopen te zijn, gemunt zilver echter iets meer te zijn toegevoerd.

De bankbiljetten in omloop zijn f 5,4 miljoen lager en de rekening-courantsaldi van anderen daalden met f 2,4 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt iets minder dan 52.

* * *

De wisselmarkt was deze week zeer kalm en de omzetten krompen belangrijk in. In verband met de zeer ruime geldmarkt en het aantrekken van de discontokoersen in Londen waren Ponden niet onbelangrijk vaster, zoodat de koers van 12,10½ tot 12,12 opliep. Vrij groote vraag naar guldens in Londen, voor Belgische rekening, deed daarna een kleine reactie ontstaan, waardoor de koers weder tot 12,11⁷/₁₆ terugliep; de stemming bleef echter vast. Dit gold ook voor Dollars, die van 2,49³/₁₆ tot 2,49⁷/₁₆ opliepen en ook voor Markten, die weder in evenredigheid stegen. De flauwe stemming voor Franken werd in het midden der week, na publicatie van den Franschen bankstaat, tijdelijk onderbroken door een vastere. Na 6,77 voor Parijs en 6,71 voor België werd Donderdag 7,27½ en 6,97 genoteerd. Daarna werd de stemming echter weder weifelend en na eenige schommelingen werd gisteren weder voor 7,— en 6,73 afgedaan. Ook Lires volgden dezelfde lijn. Voor de overige wissels valt eenige sterke schommelingen te vermelden in den Pesetaokers. Geopend op 38,05 werd Woensdag 38,80 betaald; daarna daalde de koers tot 38,45, waarna Zaterdag opnieuw 38,65 geboden werd.

LONDEN, 23 AUGUSTUS 1926.

In het begin van verleden week trok de geldmarkt zeer aan, om echter na het midden der week zeer gemakkelijk te worden, hetgeen zich deze week wel herhalen zal.

Treasury Bills werden tegen een hooger rentevoet gegund. Driemaands wissels noteerden 4½—⁹/₁₆ en Treasuries 4⁹/₁₆.

De vraag van het Continent naar 3-maands wissels is iets minder levendig geworden. De effectenmarkt bleef vast, niettegenstaande weinig zaken en de mislukking van de steenkolenonderhandelingen.

In de vreemde Wisselmarkt is het stil, de Fransche en Belgische wisselkoersen bleven bijna onveranderd en Lires waren iets beter.

Dollars en Guldens sluiten op resp. 4,85¹¹/₁₆ en 12,11¼—½.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

Rapporten van het Technische Comité over
de in 1924 plaats gehad hebbende
stroombevaring.¹⁾

Rapport 1.

Wezel, 24 Augustus 1924.

Nederlandsch Gedeelte.

A. Pannerdensch kanaal, Neder-Rijn en Lek.

Het Comité heeft kunnen vaststellen dat sinds 1908 de diepte van het vaarwater van het Pannerdensch kanaal en van den Neder-Rijn, bij een minimum breedte van 50 M.; behoudens enkele uitzonderingen, 2 M. onder den „Gelijkwaardigen Waterstand” bedraagt. De Rijkswaterstaat is sinds 1908 voortgegaan met het uitvoeren van verbeteringswerken en het Comité heeft aan de hand van de door het Nederlandsch lid verstrekte gegevens vastgesteld, dat op dit gedeelte overal een grootere diepte dan de voorgeschrevene aanwezig is. Voor onderhoud, bekakening en verbeteringswerken zijn 2.328.973 gulden uitgegeven. Een groot gedeelte der scheepvaart van Duitschland naar Amsterdam heeft via Arnhem plaats, om in Vreeswijk van het Merwedekanaal gebruik te maken. Alleen bij laag water nemen de schippers de Waal tot Gorkum, om dan door het Merwedekanaal (tusschen Gorkum en Vianen) hun weg naar Amsterdam te vervolgen.

B. Nieuwe Maas.

Uit de door het Nederlandsche lid verstrekte gegevens, blijkt, dat de minste diepte bij eband 5 M. bedraagt. De geringe doorvaarthoogte van de Willemsbrug te Rotterdam en de ligging der draaibruggen over de Koningshaven zijn zeer hinderlijk voor de scheepvaart. Zooals medegedeeld werd, is men van plan den onderkantlijger van de Willemsbrug van 5.80 + N.A.P. (in 't midden gerekend) op 7.90 + N.A.P. te brengen en aan de zijanten op 6.10 + N.A.P. Daar de hoogwaterstand 2.10 + N.A.P. bedraagt, wordt de doorvaarthoogte van 4.90 M. op 7 M. gebracht, hetgeen een zeer belangrijke verbetering voor de scheepvaart ten gevolge heeft.

Het Comité heeft ook kennis genomen van de plannen tot verbouwing der Koningsbrug, waarbij de draaibrug zal vervangen worden door een hefbrug met een doorvaarthoogte van 45 M.; terzelfdertijd zal het beweeglijk gedeelte van de spoorbrug, gelegen boven de Koninginnebrug, op dezelfde wijze worden verbouwd en zal in gesloten toestand ongeveer 1.75 M. hooger komen te liggen dan nu het geval is. Het wegnemen der middenpijlers brengt de doorvaartbreedte voor groote schepen op ongeveer 50 M. Deze dubbele verbetering laat aan de grootste zeeschepen toe om zonder moeilijkheden door te varen. Anderzijds staat de hoogere ligging van den onderkantlijger van de Willemsbrug aan het meerendeel der binnenvaartuigen toe, de Nieuwe-Maas in plaats van de Koningshaven te gebruiken.

Het Comité heeft met groote belangstelling van deze plannen kennis genomen en is eenstemmig van oordeel, dat de uitvoering ervan een groote verbetering voor de Rijnvaart beduidt.

C. Havens van Rotterdam.

De stad Rotterdam heeft haar haven door den bouw van nieuwe havenbekkens verder uitgebreid. De Waalhaven en de los- en laadinrichtingen, geheel uitgerust naar de meest moderne vindingen, hebben in 't bijzonder de aandacht van het Comité getrokken. De sedert 1908 gebouwde havenbekkens en los- en laadinrichtingen vergemakkelijken en bevorderen ten eerste de overlading van goederen en dragers, in hooge mate bij tot de ontwikkeling en den vooruitgang van de Rijnvaart.

D. Noord.

In 1908 had het toenmalige Comité de hoop uitgesproken, dat de Rijkswaterstaat, om tegemoet te komen aan de ontwikkeling van het verkeer, verbeteringswerken zou uitvoeren om een verbredening van het vaarwater, dat slechts 60 M. breed was, te verkrijgen.

Volgens de verstrekte inlichtingen, is de minste breedte van de Noord tegwoordig 100 M. en is een diepte van 3.50 M. onder eband bereikt. Er zijn plannen in voorbereiding en reeds gedeeltelijk in uitvoering om de breedte op 200 M. te brengen.

E. Beneden Merwede en Boven Merwede.

Het vaarwater van de Beneden Merwede heeft bij een

¹⁾ Het slotrapport is gepubliceerd in het nummer van 15 Juli 1925, bladz. 546.

breedte van 200 M. een diepte van 3.40 M. onder gewonen eband en is dus geheel toereikend voor de Rijnvaart.

De Boven Merwede, welke in 1908 weinig gunstig voor de Rijnvaart was, is door versmalling van het rivierbed in een voor de scheepvaart zeer gunstigen toestand gekomen.

De diepte van het vaarwater is tegenwoordig, bij een breedte van 150 M., minstens 4 M. onder gewonen eband, diepte, welke voor de scheepvaart toereikend is.

F. Waal.

De toestand van het vaarwater van de Waal was in 1908 eveneens ongunstig; ten gevolge van intusschen uitgevoerde verbeteringswerken biedt de Waal tegenwoordig zeer groote voordeelen voor de scheepvaart.

Door bij KM. 41 uitgevoerde peilingen (volgens de kaart het meest ongunstige punt) heeft het Comité kunnen vaststellen, dat de minste diepte, welke overeenkomt met den „Gelijkwaardigen Waterstand” 1923, 3.50 M. is, welke diepte geheel voldoende is voor de behoeften van de scheepvaart.

G. Boven-Rijn.

De Boven-Rijn is met een breedte van 150 M. en een minste diepte van 4 M. onder den Gelijkwaardigen Waterstand 1923, zeer gunstig voor de scheepvaart.

Het Comité is van oordeel, dat de hierboven genoemde Nederlandsche waterwegen in zeer goeden toestand zijn en dat de door den Rijkswaterstaat uitgevoerde verbeteringswerken uitstekende resultaten hebben opgeleverd.

Rapport 2.

Koblenz, 30 Augustus 1924.

Emmerik—Koblenz.

Sinds de stroombevaring 1908 zijn op het gedeelte van de Nederlandsche grens bij Bimmen tot Koblenz geen normaliseeringswerken van eenige beteekenis uitgevoerd. Over het algemeen hebben er slechts onderhoudswerken plaats gehad.

De voorgeschreven diepte voor het gedeelte tusschen de grens en Ruhrort (3 M. onder den Gelijkwaardigen Waterstand) is overal bereikt bij een minste breedte van 150 M.; er zijn echter plaatsen, waar bij een geringere breedte een veel grootere diepte aanwezig is, wat ertoe bijgedragen heeft, dat de scheepvaart tijdens de buitengewoon lage waterstanden van 1921 kon plaats hebben.

Op het gedeelte boven Ruhrort, nl. tusschen Ruhrort en Düsseldorf, zijn drie plaatsen, waar een diepte van drie M. onder den G. W. niet over een breedte van 150 M., aanwezig is.

Naar inlichtingen van de bevoegde administratie zal, zoodra de waterstand het mogelijk maakt, door baggeringen aan een en ander tegemoet worden gekomen. Groote moeilijkheden zijn voor de scheepvaart niet ontstaan, daar deze zich boven Ruhrort in 't algemeen naar de diepte van het gedeelte boven Keulen, zijnde 2.50 M., regelt.

Overigens is bij een minste breedte van 150 M. een diepte van 3 M. tot Keulen en van 2.50 M. van Keulen tot Koblenz, gerekend onder den G. W., aanwezig.

Het Comité beveelt een bijzondere opmerkzaamheid aan voor die punten, waar een splitsing der rivier in twee armen, nl. tusschen KM. 106 en 104 (Weissenturmer Werth) en bij KM. 92 (Niederwerth) tijdens een bepaalden waterstand hinderlijk kan zijn voor de scheepvaart; de ondernomen verbeteringswerken moeten worden voortgezet en eventueel worden bijgewerkt, terwijl men er tevens aandacht aan moet schenken, dat het overstromingsgevaar niet grooter wordt.

Bij Düsseldorf en op verscheiden andere plaatsen in de scherpe bochten van de rivier hebben op den konvexen oever aanzandingen plaats, welke voortdurend baggeringen noodzakelijk maken. Daar de plaatselijke toestand het niet mogelijk maakt, de stralen der bochten grooter te maken, kan men die aanzandingen niet door verbeteringswerken voorkomen.

Het Comité is van oordeel, dat in 't algemeen het gedeelte van Bimmen tot Koblenz, als geheel bevredigend is te beschouwen.

Men heeft sinds 1908 de schipbruggen in Wezel en Keulen vervangen door vaste bruggen. Het Comité stelt dan ook met voldoening vast, dat 2 van de 4 bruggen, waarvan het stroombevaringscomité van 1908 in 't bijzonder de opheffing had gevraagd, door vaste bruggen vervangen zijn. Bovendien heeft men een spoorbrug bij KM. 283, twee voetbruggen bij Keulen en twee spoorbruggen bij KM. 131 en 101.1, gebouwd. Deze bruggen zijn uitgevoerd volgens de door de Commissie toegestane voorwaarden.

De haveninstallaties en de los- en laadbruggen zijn volgens de laatste vindingen der moderne techniek ingericht; vooral de haven van Ruhrort is belangrijk uitgebreid. Andere belangrijke installaties zijn of in aanbouw (bijv. in Keulen) of in voorbereiding.

Men heeft dus in alle mogelijke mate rekening gehouden met de behoeften van den handel; vooral in Ruhrort zijn bijzonder belangrijke installaties gebouwd, installaties geheel in overeenstemming met de economisch buitengewone belangrijkheid van het gebied, dat deze haven bedient.

Bijzondere opmerkingen.

De reeds gebouwde pijler van de nieuwe spoorbrug bij Hochfeld, naast een pijler van de bestaande brug, is zeer hinderlijk voor de scheepvaart en eerst als de nieuwe brug voltooid is en de pijlers van de oude brug zullen weggebroken zijn, zal deze belemmering verdwenen zijn. Het is dus hoogst wenschelijk den bouw der nieuwe brug zoo spoedig mogelijk te hervatten en te beëindigen.

Door stroomingen beneden den nieuwen pijler hebben zand- en grintafzettingen plaats, die door baggeringen zullen worden weggenomen. Er is geen reden om aan te nemen, dat deze afzettingen, na de verwijdering van den ouden pijler, zich nog zullen voordoen.

De scherpe bocht van de rivier bij Düsseldorf is oorzaak van de vele moeilijkheden en gevaren, welke op zichzelf drijvende vaartuigen op deze plaats loopen; daar de stroom hier sterk op den rechteroever aanhoudt, loopen deze vaartuigen gevaar op de kade en de zich daar bevindende vaartuigen en aanlegsteigers geworpen te worden. Ook loopen zij het gevaar tegen den middenpijler der Düsseldorfse brug aan te drijven. Om aan een en ander tegemoet te komen moeten de bevoegde autoriteiten onderzoeken, welke de meest geëigende maatregelen zijn om aan dezen toestand tegemoet te komen, bijv. door het verplichte laten sleepen op dit gedeelte voor te schrijven of door het laten sleepen van een ketting voor op zichzelf drijvende schepen, zooals dat ook op den Boven-Rijn vaak voorkomt, verplichtend te stellen.

Rapport 3.

Bingen, 2 September 1924.

Koblenz—Bingen.

De voor het gedeelte Koblenz—St. Goar voorgeschreven diepte van 2.50 M. onder den G. W. is, bij een breedte van 150 M., overal bereikt. Het Comité heeft met voldoening kennis genomen van de uitbreidingswerken van de ankerplaats bij Salzig.

Het gedeelte tusschen St. Goar en Assmannshausen heeft bij een voorgeschreven diepte van 2 M. onder den G. W. 1923 een breedte van 90 M. en in de bochten met een kleinen straal tusschen St. Goar en Oberwesel een breedte van 120 M. Uit voorgelegde peilkaarten blijkt, dat deze diepte overal bereikt is. Het Comité heeft met voldoening vastgesteld, dat de vermeerdering van het aantal waarschuwposten de veiligheid van de scheepvaart op dit gedeelte zeer verhoogd heeft.

Het Comité heeft met belangstelling kennis genomen van de verschillende plannen voor de verbetering van het gedeelte tusschen Assmannshausen en Bingen en van de reeds begonnen werkzaamheden voor de normalisatie van het tweede vaarwater. Het Comité spreekt den wensch uit, dat men voortgaat de voorwaarden, waaronder de scheepvaart tusschen Assmannshausen en Bingen kan plaats hebben, te verbeteren.

Het Comité deelt geheel en al de meening van de bevoegde administratie, nl. dat deze werkzaamheden van zeer moeilijken aard zijn en dat stap voor stap en met de grootste voorzichtigheid moet worden voortgegaan.

Rapport 4.

Mannheim, 5 September 1924.

Bingen—Mannheim.

De voorgeschreven diepte van 2 M. onder den G. W. 1923 is, volgens de voorgelegde peilkaarten, op dit gedeelte overal aanwezig. Op verscheidene plaatsen is de diepte groeter; de minste breedte van het vaarwater is 120 M.

Sinds 1908 verkeert het vaarwater in goeden toestand, zonder dat het noodig was eenigszins belangrijke baggeringen uit te voeren. Het Comité van de stroombevaring 1908 was van meening geweest, dat het waarschijnlijk noodzakelijk zou zijn, het rivierbed boven Oppenheim (KM. 310—312) te versmallen om den toestand van het vaarwater te verbeteren. Volgens de verstrekte inlichtingen is de toestand van het vaarwater echter alleszins bevredigend, zon-

der dat het noodig is geweest normaliseeringswerken of baggeringen uit te voeren.

Het Comité is met de bevoegde administratie van oordeel, dat het wenschelijk is, zoo spoedig mogelijk de werken tot versmalling van het vaarwater bij de monding van de Pfirimm (Hessische KM. 2.80) uit te voeren en op genoemde zijrivier maatregelen te nemen om zandafzettingen in het vaarwater te voorkomen. Het Comité is van oordeel, dat de toestand van het vaarwater op dit gedeelte geheel en al voldoening schenkt.

De gierpont bij Oppenheim, welke onder de 4 voorkomende ponten op het gedeelte Mainz-Worms het meest hinderlijk was voor de scheepvaart, is veranderd in een overzetpont met grondkabel; met voldoening is hiervan kennis genomen.

De havens Mannheim—Ludwigshafen zijn belangrijk ontwikkeld en voor het Rijnverkeer van groote beteekenis.

Rapport 5.

Straatsburg, 11 September 1924.

Mannheim—Straatsburg.

Het groote normaliseeringswerk van den Rijn tusschen Sondernheim en Straatsburg, in 1907 begonnen, is beëindigd.

De voorgeschreven diepte van 2 M. onder den G. W. is over het geheel genomen, ten gevolge van de normalisatie op het gedeelte Sondernheim—Straatsburg, aanwezig. De normale breedte van 92 M. beneden en 88 M. boven de monding van de Murg is niet overal bereikt.

Door den aard van de werken zelf moeten nog aanvullingswerkzaamheden plaats hebben, zooals trouwens de ontwerper van het plan zelf voorzien had. Dergelijke werkzaamheden zijn of in uitvoering of in voorbereiding, om enkele gedeelten van het vaarwater, waar de scheepvaart onder betrekkelijk minder gunstige omstandigheden kan plaats hebben, te verbeteren.

Het Comité is verheugd, de belangrijke voordelen vast te kunnen stellen, welke voor de scheepvaart ontstaan zijn door de verbetering van het gedeelte Sondernheim—Straatsburg, vooral wat betreft het feit, dat nu — behoudens bijzondere omstandigheden — het geheele jaar gevaren kan worden.

Kan men dus vaststellen, dat de uitvoering van het algemeene ontwerp van de normalisatie tusschen Sondernheim en Straatsburg, behoudens de bij dergelijke werken altijd onvermijdelijke aanvullingswerkzaamheden, de bereikte diepte van 2 M. tot resultaat heeft gehad, het gedeelte Mannheim—Sondernheim is betrekkelijk minder gunstig voor de scheepvaart dan het bovenwaarts gelegen gedeelte.

Tot nu toe heeft men voor dit gedeelte Mannheim—Straatsburg met een diepte van 1.50 M. gerekend, maar men hoopte, desnoods door middel van baggeringen op de drempels, een diepte van 2 M. onder den G. W. te verkrijgen. Het is nl. reeds verscheidene malen op verschillende punten tusschen Spiers en Germersheim voorgekomen, dat de scheepvaart door onvoldoende diepte van het vaarwater tijdelijk gestremd was.

Het Comité heeft dan ook met voldoening kennis genomen van de plannen tot uitvoering van aanvullingswerken der oeververdedigingen en van gedeeltelijke normaliseeringswerken op de minst gunstige plaatsen van het gedeelte Mannheim—Sondernheim en dat op de wijze, die in de praktijk bij het bovenwaarts gelegen gedeelte het doelmatigste is gebleken te zijn; de werkzaamheden hebben tot doel te allen tijde een diepte van 2 M., zooals op het gedeelte Sondernheim—Straatsburg reeds bestaat, te verzekeren.

Wat de opening der schipbruggen betreft, acht het Comité het wenschelijk, dat de bevoegde autoriteiten de mogelijkheid tot de inrichting van telefonische verbindingen onderzoeken, om de afwaarts gaande sleepen van de eene schipbrug naar de volgende te kunnen aanmelden.

De zoo goed als voltooide gemeentehaven van Spiers, evenals de uitgevoerde uitbreidingen in de havens van Karlsruhe, Straatsburg en Kehl, zijn als bijzonder te waardeeren verbeteringen voor de scheepvaart te beschouwen.

Noot van het Secretariaat: De Fransche delegatie heeft een voorbehoud gemaakt wat betreft den waterstand, waar de door de op het gedeelte Sondernheim—Straatsburg uitgevoerde normaliseeringswerken bereikte diepte van 2 M. op herleid moet worden, daar deze waterstand volgens haar inzicht niet met den G. W. overeenkomt.

Rapport 6.

Bazel, 15 September 1924.

Straatsburg—Bazel.

Is het gedeelte beneden Straatsburg, ten gevolge der sinds 1907 uitgevoerde normalisatie van het laagwaterbed in een voor de scheepvaart gunstigen toestand, het gedeelte Straatsburg—Bazel daarentegen is weinig gunstig voor de heden ten dage plaats hebbende scheepvaart, welke slechts gemiddeld 4 à 5 maanden per jaar, gewoonlijk van April tot Augustus, kan plaats hebben; op dit gedeelte zijn slechts correctie-werken uitgevoerd, welke tot doel hadden de afstroming bij gemiddelde en gewone hoogwaterstanden te verzekeren en welke reeds de vorige eeuw begonnen zijn.

Ten gevolge der voortdurende uitschuring beneden Istein wordt de scheepvaart ter hoogte van de Isteiner rots steeds moeilijker; de meest hinderlijke grindbanken zijn gewoonlijk beneden Rheinau.

Plannen worden voorbereid of zijn nog in voorbereiding (Grand Canal d'Alsace, normalisatie beneden Istein) voor de verbetering van dit gedeelte. Daar de Centrale Commissie deze plannen reeds besproken heeft of ze spoedig zal bespreken, is het Comité van meening, daar geen bijzondere opdracht is gegeven, de plannen niet in bijzonderheden te moeten bespreken en te beoordeelen. Bovendien zou een en ander het Comité te veel tijd kosten, waarover het gedurende zijn reis niet kan beschikken.

De kwestie van tijdelijke verbeteringen door baggeringen na de jaarlijksche scheepvaartperiode, is, van technisch standpunt uit beschouwd, behandeld in een rapport van Maart 1921, door 3 deskundigen (een Zwitser, een Badener en een Fransman) bij de Centrale Commissie ingediend.

Het Technisch Comité stelt vast, dat de scheepvaart naar Bazel, met kleinere proefvaarten begonnen, heden ten dage een belangrijke ontwikkeling heeft bereikt, maar het Comité beschouwt het als een eerste voorwaarde voor een verdere ontwikkeling van de scheepvaart tusschen Straatsburg en Bazel, dat de verbeteringswerken, waartoe de Centrale Commissie, wat het kanaal van Kembs betreft, reeds hare toestemming bij besluit van 10 Mei 1922 heeft gegeven en de werken, welke zij noodig oordeelt voor het scheppen van een blijvend grooten scheepvaartweg, zoo spoedig mogelijk en zooveel mogelijk gelijktijdig moeten worden uitgevoerd.

Het Comité stelt met voldoening vast, dat de ponten, welke zich nog in 1908 tusschen Hüningen en Straatsburg bevonden, opgeheven zijn; wederom is de ook in 1908 geuite wensch uitgesproken, dat de 7 schipbruggen, welke zich nog op dit gedeelte bevinden, opgeheven worden. Het Comité beveelt aan om te onderzoeken of daar, waar vaste aanlegplaatsen wegens de gesteldheid van den bodem voor de veiligheid van de schipbruggen niet absoluut noodzakelijk zijn, de ijsbrekers, welke zich nog bij enkele bruggen bevinden en die voor een bepaalde ligging van het vaarwater voor de scheepvaart hinderlijk zijn, niet verwijderd kunnen worden.

De bruggen bij Straatsburg—Kehl zijn door hunne geringe doorvaarthoogte zeer hinderlijk voor de scheepvaart; het Comité spreekt den wensch uit, dat op afdoende wijze aan dezen toestand tegemoet wordt gekomen, zoodat de vaartuigen onbelemmerd en bij iedereen bevaarbaren waterstand naar Bazel kunnen varen.

De bouw en de inrichting der havens van Bazel, St.-Johann en Klein-Hüningen, welke door Bazel-Stad met medewerking van het Zwitsersche Eedgenootschap zijn ontstaan, moeten als een belangrijke poging beschouwd worden om het bestaansrecht en de ontwikkeling van de scheepvaart op het gedeelte Straatsburg—Bazel te bevorderen, aan welke poging het Comité gaarne hulde brengt.

get. Hoebel (President), Montigny (Vice-President), Herold, Ickes, Spiess, Denil, Mitchell, Palluchini, König, Stricklar, de l'Espinasse (Secretaris).

ZWITSERSCH EN NEDERLANDSCH
SPOORWEGVERSLAG 1925.

I.

Voor wie den ontwikkelingsgang van de uitkomsten van het spoorwegbedrijf in twee landen wil volgen, is het gemakkelijk, steeds zooveel mogelijk dezelfde vergelijkingsmethode te gebruiken. Daarom zal ik, nu ik voor de vijfde maal een vergelijkingsjaar voor Zwitserland en Nederland in dit tijdschrift mag bespreken, mij aan den opzet van vorige jaren houden. Indien de cijfers geen aanleiding geven tot andere opmerkingen, dan reeds in vorige beschouwingen zijn gemaakt, zal ik deze laatste niet herhalen.

Bedrijfsresultaten volgens Winst- en Verliesrekening.
Zwitserland.

Opbrengst der Exploitatie ..	f 192.971.000	
Overige baten	„ 13.966.000	f 206.937.000
Exploitatiekosten	f 138.036.000	
Overige lasten	„ 68.159.000	„ 206.195.000
Batig slot		f 742.000
Gemidd. exploitatielengte 2942 KM. (als vorig jaar).		

Nederland.

Opbrengst der Exploitatie	f 162.668.000	
Overige baten	„ 1.472.000	f 164.140.000
Exploitatiekosten	f 121.155.000	
Overige lasten incl. gegarandeerd dividend	„ 42.985.000	„ 164.140.000
Batig slot		nihil
Gemiddelde exploitatielengte 3636 KM. (vor. jaar 3644).		

Het resultaat is in Zwitserland f 6.835.000 minder gunstig dan in 1924, terwijl in Nederland, evenals het vorige jaar, de rekening zonder saldo sluit. Aangezien dit slechts mogelijk is, door een overschot te gebruiken voor afschrijving of reserveering, is de vergelijking, zonder eenige correctie, niet zuiver. Zoo zien we dan in Nederland voor het eerst weder een bijdrage in de Algemeene reservefondsen, nl. van f 682.000, dus feitelijk een overschot, dat aangewend is om die fondsen weder aan te vullen, nadat een ongeveer gelijk bedrag daaraan is ontleend voor schadevergoedingen over een vorig jaar (ongeval Weesp in 1918). In 1924 werd eveneens een overschot voor een bijzondere afschrijving bestemd. Nog andere factoren hebben op het bedrijfsresultaat een nieuwen invloed doen gelden. Ingevolge met den Staat gesloten overeenkomsten betr. gewijzigde vergoeding voor postvervoer en afschrijvingen was de opbrengst van het postvervoer f 3.683.000 hooger; daarentegen werd de last aan afschrijvings- en vernieuwingsrekeningen met ruim f 5.200.000 verzwaaard. Ik kom hierop nader terug.

Hiermede voor de vergelijking van het vorige jaar rekening houdende, zou het overschot f 1.517.000 hooger zijn geweest. Dat dit resultaat is verkregen bij een opbrengstvermindering van f 4.265.000 of 2.56 pCt., is voornamelijk te danken aan de voortgezette daling der exploitatiekosten, nl. met f 9.226.000 of 7.08 pCt. Door aflossing en conversie van leeningen was bovendien de interest f 1.817.000 minder.

Ook in Zwitserland liep de opbrengst terug en wel met f 9.284.000; doch hier werd geen compensatie gevonden in geringere exploitatiekosten; deze waren integendeel f 2.020.000 hooger, terwijl f 1.709.000 meer interest werd betaald.

Het verloop der eindresultaten in de laatste vijf jaren was:

	Zwitserland	per KM.	Nederland	per KM.
1921	÷ f 36.253.000	÷ f 12.579	÷ f 32.933.000	÷ f 9.008
1922	÷ „ 33.097.000	÷ „ 11.249	÷ „ 30.502.000	÷ „ 8.309
1923	„ 1.846.000	„ 627	÷ „ 22.987.000	÷ „ 6.253
1924	„ 7.577.000	„ 2.575	0	0
1925	„ 742.000	„ 252	0	0

Wanneer de overschotten gebruikt worden voor afschrijvingen en deze laatste voldoende mogen worden geacht, kan men zeggen, dat in beide landen een

toestand is bereikt, waarin het bedrijf zich bedruipt. In Zwitserland wordt het overschot gebruikt tot delging van het tot en met 1922 opgelopen tekort, dat op het einde van 1925 nog f 95.000.000 bedroeg.

Opbrengsten der Exploitatie.

	Zwitserland		Nederland	
	per KM.		per KM.	
Reizigers	f 69.782.000	f 23.719	f 79.223.000	f 21.788
Bagage	„ 6.278.000	„ 2.134	„ 2.049.000	„ 563
Dieren, enz.	„ 3.003.000	„ 1.021	„ 2.406.000	„ 662
Goederen	„ 98.491.000	„ 33.478	„ 70.752.000	„ 19.458
Postvervoer	„ 3.398.000	„ 1.155	„ 4.800.000	„ 1.320
	f 180.952.000	„ 61.506	f 159.230.000	„ 43.792
Versch. Ontvangsten	„ 12.019.000	„	„ 3.438.000	„
	f 192.971.000	„ 65.592	f 162.668.000	„ 44.742

Tegenover het vorige jaar zijn de verschillen percentsgewijze:

	Zwitserland	Nederland
Reizigers	+ 5.22 %	÷ 1.87 %
Bagage	+ 1.77 „	÷ 10.34 „
Dieren, enz.	÷ 10.12 „	÷ 18.16 „
Goederen	÷ 11.74 „	÷ 7.37 „

Als geen ingrijpende tariefwijzigingen plaats hadden of andere bijzondere maatregelen tot ontwikkeling van het verkeer zijn genomen — en dit was in beide landen niet het geval — staat het verkeer uitsluitend onder den invloed van de economische omstandigheden. De jaarlijksche fluctuaties zijn dan min of meer toevallig en ontgaan aan den invloed der bedrijfsleiding.

Voor de opbrengst van het reizigersvervoer zien we het volgende verloop:

Opbrengst Reizigersvervoer.

	Zwitserland		Nederland	
	per KM.		per KM.	
1921	f 62.403.000	f 21.652	f 90.638.000	f 24.791
1922	„ 60.565.000	„ 20.586	„ 87.360.000	„ 23.797
1923	„ 63.582.000	„ 21.611	„ 82.384.000	„ 22.411
1924	„ 66.225.000	„ 22.510	„ 80.735.000	„ 22.155
1925	„ 69.782.000	„ 23.719	„ 79.223.000	„ 21.788

In Zwitserland na 1922 dus een vrij geregelde vooruitgang, na tariefverlaging in 1922 en 1924; in Nederland een doorlopende afbrokkeling, waarvan de voornaamste oorzaak weder in de autoconcurrentie wordt gezien. Nu de bedrijfsrekening twee jaren achtereen sluitend was, wordt het hier geoorloofd geacht, tot tariefverlaging over te gaan, ook in de hoop daarmee verder afstaan van verkeer aan concurrerende vervoermiddelen te stuiten en langzamerhand het verlorene te herwinnen.

Het nieuwe tarief, dat 1 Juli 1926 werd ingevoerd, is nog ongeveer 70 pCt. boven het peil van vóór den oorlog en komt dus overeen met hetgeen vrij algemeen als de verminderde koopkracht van het geld wordt beschouwd. Het schijnt wel zeker, dat het oude tarief aan de concurrentiebedrijven de gelegenheid gaf om zich te ontwikkelen bij het zich langzamerhand herstellende levenspeil der bevolking. Voortdurend zag men het autoverkeer toenemen, waarschijnlijk in veel sterker mate dan de vermindering van het vervoer per spoorweg. De algemeene toeneming van verkeer, zooals die bij aangroeiende bevolking zich steeds vertoont, zou er dan wel geweest zijn, doch de spoorweg bleef daarvan gespeend en moest nog een deel afstaan van hetgeen hij had. De eerste zes maanden van het loopende jaar brachten daarin geen keer. Ongetwijfeld zal de tariefverlaging de concurrentie bemoeilijken en in haar verdere ontwikkeling tegengaan, zoodat nu althans het vooruitzicht bestaat, dat ook de spoorweg in de gewone verkeerstoening zal gaan deelen. Deze, gepaard aan een breideling van het autoverkeer door wettelijke maatregelen, zal vermoedelijk op den duur een evenwichtstoestand in 't leven roepen, waarbij beide vervoermiddelen de plaats zullen gaan innemen, die hun naar hun aard en bestemming toekomt. Het is intusschen vrij zeker, dat aanvankelijk een vermindering van opbrengst niet zal worden ontgaan.

Een vergelijking tusschen het nieuwe Nederland-sche tarief en het Zwitsersche, toegepast op eenige Nederlandsche relaties van verschillenden afstand, leert het volgende: (in gulden, de franc berekend à f 0,48):

	KM.	Zwitserschtarief			Nederl. tarief		
		I	II	III	I	II	III
Amst.-Haarl. enk.	19	1,40	1,—	0,70	0,95	0,75	0,55
heen en ter.		2,25	1,55	1,15	1,90	1,50	1,10
buurtv. h. en ter.					1,45	1,10	0,80
Amst.-d. Haagenk.	63	4,55	3,20	2,30	3,10	2,45	1,75
heen en ter.		7,30	5,10	3,65	6,20	4,90	3,50
Amst.-Zwolle enk.	113	8,15	5,75	4,10	5,55	4,40	3,15
heen en ter.		13,05	9,15	6,55	11,10	8,80	6,30
Amst.-Maastr. enk.	216	15,30	10,75	7,65	9,90	7,90	5,60
heen en ter.		24,45	17,15	12,25	19,80	15,80	11,20
Vacantiek. Juli-Sept. enkel..					9,—	7,—	5,—
Gron.-Maastr. enk.	330	19,05	13,35	9,55	14,05	11,20	7,95
heen en ter.		30,45	21,25	15,25	28,10	22,40	15,90
Vacantiek. Juli-Sept. enkel..					9,—	7,—	5,—

Het Nederlandsche tarief is dus thans niet onbelangrijk lager; het verschil voor de enkele reis is zelfs zeer groot. Door de verlaging van 25, 20 en 15 pCt. voor de drie klassen, is ook de prijsverhouding gewijzigd, waardoor gehoopt wordt, het gebruik van de hogere klassen, dat in de laatste jaren het meest had geleden, te bevorderen.

Het goederenvervoer vertoont in de vergelijkingsjaren het volgende verloop:

Opbrengst Goederenvervoer.

	Zwitserland		Nederland	
	per KM.		per KM.	
1921	f 92.453.000	f 32.983	f 91.857.000	f 25.125
1922	„ 90.844.000	„ 31.747	„ 77.169.000	„ 21.021
1923	„ 98.445.000	„ 34.571	„ 70.476.000	„ 19.172
1924	„ 111.587.000	„ 37.929	„ 76.385.000	„ 20.962
1925	„ 98.491.000	„ 33.478	„ 70.752.000	„ 19.458

In Zwitserland wordt de vermindering in hoofzaak toegeschreven aan den achteruitgang van het transitovervoer Oostenrijk/Tsjechoslowakije—Frankrijk en het geheel ophouden van het vervoer van zg. „reparatie” steenkolen van Duitschland naar Italië. In het Nederlandsche verslag worden als oorzaken van vermindering vermeld, het uitblijven van gesloten water in de wintermaanden en het herstel van de normale verkeersrouten met Duitschland; in 1924 kwam nl. een omleiding van het vervoer wegens de Ruhrbezetting aan den spoorweg ten goede.

Nog steeds blijft in beide landen het goederenvervoer in hooge mate afhankelijk van de wisselende toestanden in de omringende landen, zoodat op een normale ontwikkeling van het verkeer nog niet kan worden gerekend.

Zoo hadden de eerste maanden van 1926 voor het goederenvervoer in Nederland een gunstig verloop; de staking in de kolenmijnen in Engeland was daarop van invloed; daarentegen werkt het invoerverbod van vleesch in dat land in omgekeerde richting.

Dezelfde redenen, die voor de verlaging der reizigerstarieven golden, deden de Nederlandsche Spoorwegen besluiten tot een verlaging der goederentarieven, gepaard aan een geheele herziening en omwerking, waarmede voornamelijk beoogd wordt, de binnenlandsche concurrentie van andere transportmiddelen te bestrijden. Van de hand van Jhr. Mr. P. Elias vindt men hierover een uiteenzetting in No. 542 van dit Tijdschrift. Deze wijzigingen traden eerst 1 Juli 1926 in werking.

In het Zwitsersche Verslag wordt niets gezegd omtrent de autoconcurrentie, hoewel die toch ook daar zeker voelbaar is. In 1925 werd door het Spoorwegbestuur eenmaal advies uitgebracht over een aanvrage tot uitbreiding van een particulieren autodienst in de omgeving van Luzern; dit advies luidde afwijzend, omdat het aantal spoorwegtreinen en de stadstramdienst voldoende in het verkeer voorzien. Verwacht

mag worden, dat onder de nieuwe wetgeving in Nederland, bij het geven van vergunning voor auto-diensten, ook hier met dergelijke redenen rekening zal worden gehouden.

VAN KRETSONMAR.

(Slot volgt.)

HET VREEMDE ELEMENT IN NEDERLANDSCH-INDIË.

De heer H. J. Groeneveld schrijft ons:

De artikelen van den heer Helfferich onder dit hoofd nopen mij tot eenig commentaar. Zijn betoog is enerzijds zeer duidelijk een pleidooi voor zeer welwillende behandeling, ja bevordering der positie van buitenlanders in Ned.-Indië door het Nederlandsche element, en bevat anderzijds een critiek op de handelingen van het Gouvernement en particuliere Nederlandsche ondernemers ten opzichte van het vreemde element.

Laat mij vooropstellen tot goed begrip der zaak, dat de heer Helfferich buitenlander is, hetgeen hij trouwens in het slot van zijn tweede artikel laat uitkomen en waarmede tevens zijn standpunt is aangegeven. Dit standpunt is dus niet dat van den Nederlander, die uit den aard der zaak de belangen van Ned.-Indië ten opzichte van het moederland uit een ander oogpunt bekijkt. Het ligt voor de hand, dat i.g. standpunt door mij wordt ingenomen.

De heer H. begint met een beschouwing over de positie van het Chinese element in N.-I. Zijn uiteenzetting is zeer critisch t.o.v. de Regeering, doch niettegenstaande dat „bedoelen zijne uiteenzettingen geen critiek”. De heer H. meent, dat er thans een „Chineesch probleem” bestaat in N.I. Dit schijnt slechts in zoverre juist, als de Regeering in het uitgestrekte eilandrijk uit den aard der zaak bij voortdurend staat tegenover tal van vraagstukken, die haar aanhoudende zorg vereischen, en waarvan er enkele af en toe meer dan gewone aandacht vragen. Of dat nu tegenwoordig met het Chinese vraagstuk het geval is lijkt twijfelachtig en blijkt ook niet uit het artikel van den heer H. Met grieven over verloren goede zaken als opium- en speelpacht, pandhuis en particuliere landerijen, en den onrechtvaardigen greep van den fiscus valt als bewijs van die stelling toch kwalijk rekening te houden. Met den fiscus hebben alle ingezetenen te maken en niet bewezen is, dat de Chinese bevolkingsgroep door hem onbillijker wordt behandeld dan de Europeesche en andere groepen. Het is echter een feit, dat een 20-tal jaren geleden onder een slappen fiscus het meerendeel der Chinese handelaren maar al te gemakkelijk aan zijn controle ontsnapte. Dat die toestand anders geworden is, is in het algemeen belang en daar zal de Chinees zich als ieder ander aan moeten gewennen.

Dat particuliere landerijen worden onteigend is een te loven maatregel in het belang der bevolking, waartoe de Regeering ten deele ook genoodzaakt wordt door de onrechtvaardige behandeling, waaraan vele inlanders, speciaal op landen van Chinese eigenaren, bloot stonden (staan). Over pandhuis-, speel- en opiumpacht valt slechts op te merken, dat nauwelijks aan te nemen is, dat een Chinees het gemis van deze zaken als grief tegen het Gouvernement zou durven te berde brengen, waar de opheffing zoozeer een maatregel in het algemeen belang was. Wanneer de Chinese bevolkingsgroep echter inderdaad „het recht als onrecht” gevoelt, zooals de heer H. meent, dan zal het uiterst moeilijk zijn haar tevreden te stellen, doch de fout ligt dan niet aan de Regeering, doch aan de Chineezzen, die niet geleerd hebben, dat een Westersch bestuur er andere begrippen van recht en onrecht op nahoudt dan een Chineesch. De eenigermate ontwikkelde Chinees weest echter zeer goed, wat recht en onrecht in de ogen van Europeanen zijn en hij past zich daar zonder morren aan.

Wat nu de politieke aspiraties van de Chineezzen in Ned.-Indië betreft, ongetwijfeld wordt met belangstelling gekeken naar de gebeurtenissen in het groote

Chineesche rijk, en hun meer of minder rustige houding zal ongetwijfeld van daaruit beïnvloed worden. Een snelle overgang in China van chaos tot krachtige eenheid zou ongetwijfeld het zelfbewustzijn der Chinese ingezetenen van N.-I. sterk verhoogen. Met een dergelijke verandering zou de Regeering zeer zeker rekening hebben te houden. Zoover is het intusschen nog lang niet en voornamelijk kan de Chinees uit de gebeurtenissen in zijn vaderland alleen de overtuiging putten; dat hij blij mag wezen, in een land en onder een bestuur te mogen wonen en werken, waar rust en orde heerschen en het persoonlijk eigendom wordt geëerbiedigd. De „morgenlucht van vrijheid en gelijkheid” omgeeft hem eer in N.-I. dan tegenwoordig in China. In N.-I. kan hij zich vrij bewegen en zaken doen en zich opwerken, en ik ben overtuigd, dat het meerendeel der Chineezzen dien toestand waardeert en loyale burgers zijn.

Japan heeft zich door eigen kracht opgewerkt tot groote mogendheid. Daarvan heeft de Japanner geprofiteerd in zijn positie over de geheele wereld. Het is niet uitgesloten, dat zulk een verheffing ook den Chinees wacht, als eens in China zulk een evolutie plaats mocht vinden, doch dit laatste valt binnen afzienbaren tijd nog niet te verwachten.

De heer H. keurt het af, dat de Regeering een toelatingsbelasting heft van Chineezzen van f 100 per hoofd, waardoor iedere arme Chinese koolie van de immigratie in N.-I. uitgesloten zou worden. In dit verband den ambtenaar voor Chinese Zaken in N.-I. in tegenstelling met zijn ambtgenoot in de Straits „Protector against Chinese” te noemen lijkt een ietwat onvriendelijke grap. Het is begrijpelijk, dat controle op de toelating van Chinese koolies wenschelijk geoordeeld wordt door de N.-I. Regeering, al acht men die blijkbaar in de Straits niet noodig. Dat nochtans de toevloed van Chinese immigranten niet te wenschen overlaat, moge blijken uit de cijfers dienaangaande in het No. van 11 Augustus 11 van dit Weekblad. Daaruit blijkt, dat in 1925 ruim 30.000 Chinese immigranten N.-I. binnenkwamen tegen gemiddeld 28.000 in de jaren 1919 t.m. 1924. Dat zijn grootendeels „singkehs”. Is de bewering van den heer H., als zou de Regeering de Chinese immigratie „kunstmatig afsnoeren”, in het licht dezer cijfers niet ten zeerste overdreven?

* * *

In hetgeen de heer H. opmerkt ten aanzien van de vroegere positie der buitenlanders (niet-Nederlandsche Europeanen) treft mij als zeer juist de opmerking: „zij assimilerden zich, lieten zich meestal naturaliseeren”. De heer H. brengt dit in verband met het feit, dat die vroegere buitenlanders meest in N.-I. staatsdienst waren. Gedeeltelijk is dit juist; als officieren van gezondheid bijv. waren vroeger heel wat Duitschers en Denen in Indië werkzaam, maar ook buitenlanders in niet-ambtelijken werkkring pasten zich in dien tijd gemakkelijk aan de Nederlandsche maatschappij aan, gingen er als 't ware geheel in op. Zij spraken Hollandsch, gewoonlijk zeer goed en dikwijls was de kennismaking reeds van eenigen duur, alvorens men te weten kwam, met een geboren Duitser, Deen of Zwitser te doen te hebben. (Alleen de Engelschen, met hun moeilijk aanleeren van vreemde talen, stonden meer op zichzelf). Meermalen is op dit merkwaardig assimilatievermogen der N.-I. maatschappij gewezen.

Of het daaraan niet is toe te schrijven, dat het vroeger door Nederlandsche zaken niet zoo nauw genomen werd, of men een Hollander of buitenlander in dienst nam? De koloniale maatschappij was primitiever, eenvoudiger, men moest dikwijls roeien met de riemen, die men had, en menige zaak vond het te kostbaar om goed opgeleid personeel uit het moederland te laten komen.

Door de krachtige economische ontwikkeling der laatste 20 jaren is in dien toestand verandering ge-

komen. Het vreemde element is door de toestrooming van vreemd kapitaal sterk toegenomen. Die toename is speciaal de laatste paar jaren sterk geworden door de vlucht, welke rubber en andere cultures, vooral op Sumatra, hebben genomen. Het aantal buitenlanders, dat zich in 1925 in Deli vestigde, overtrof zelfs, als ik mij niet vergis, dat der Nederlanders. Of het assimilatievermogen der N.-I. maatschappij tegenover dien toevloed van buitenlandsche werkkrachten, nog even sterk is als vroeger, valt te betwijfelen. De heer H. is van oordeel, dat dit niet meer zoo is, waar hij de positie van het huidige vreemde element beschrijft: „Het voert een eigen leven, met talrijke vereenigingen, kranten en tijdschriften, het doet zijn invloed op algemeene vragen gelden en oefent druk uit op de Regeering, bijv. in belastingzaken en poenale sanctie etc.”

Tegenover een dergelijken toestand is het verklaarbaar, dat eenige waakzaamheid wordt betracht. De heer H. nu oefent critiek uit op die waakzaamheid en is in velerlei opzicht daarbij eenigszins onrechtvaardig en eenzijdig.

Eenzijdig lijkt mij zijne waardeering van het feit, dat vele buitenlandsche maatschappijen op cultuurgebied hun ondernemingen drijven met geheel of gedeeltelijk Nederlandsch personeel. Het is duidelijk, dat Amerikanen, die op Sumatra groote rubberondernemingen willen openen, zich verzekeren van de hulp van ervaren Nederlandsch personeel. Amerikanen zijn voor dat werk niet te verkrijgen. Gedeeltelijk is dat ook met Engelsche, Belgische, Fransche e.a. buitenlandsche ondernemingen het geval, vooral in het begin. Hier nu met bijzondere waardeering te spreken van de vriendelijkheid dezer financiers, om Nederlandsche werkkrachten te gebruiken, is misplaatst. Ze hebben slechts op de juiste wijze hun financieel belang op het oog. Zouden die Amerikanen, Engelschen, Belgen, Franschen in hun eigen koloniën buitenlandsch personeel aanstellen? Het antwoord is niet twijfelachtig. In den handel is het trouwens geheel anders. De Engelsche Banken op Java bijv. hebben uitsluitend Engelsch personeel en zoo is het, met een enkele uitzondering, ook met de vreemde handelshuizen.

Dat de N.-I. Regeering teruggekomen is van hare afdwaling om op ruime schaal buitenlandsche ambtenaren aan te stellen is slechts te loven in plaats van te laken. Daarbij moeten de zeer bijzondere omstandigheden in het oog gehouden worden, die haar aan het einde van den oorlog daartoe brachten. De onmatige uitzetting van bemoeienissen in allerlei richting, gepaard aan een Hochkonjunktur in de meeste bedrijven, alles berustend op den waan van blijvend bloei en goede vooruitzichten, schiepen een overdreven vraag naar werkkrachten van allerlei aard. Dat was een abnormale toestand, die slechts een paar jaren geduurd heeft en toen plaats maakte voor een overvloed van krachten in ambtelijke en particuliere kringen. Toch heeft die tijdelijke, abnormale toestand het sprookje in de wereld gebracht, als zou „het Nederlandsche krachteservoir” niet voldoende zijn, „om het groote koloniale gebied te bevruchten”, zooals de heer H. dit uitdrukt. Deze meening dient met kracht gewraakt te worden. De Nederlandsche bevolking is ten volle in staat om de vereischte goede werkkrachten voor een krachtige ontwikkeling van Indië in ruime mate beschikbaar te stellen, abnormale omstandigheden als bovengenoemd voorbehouden. Onze universiteiten, Handels-Hoogeschool, middelbare onderwijsinrichtingen, koloniale landbouwscholen etc. leveren een overvloed van personeel, geschikt voor vrijwel alle behoeften, zoowel van Regeering als particulieren in Indië. De lust om daarheen te gaan, vooral in verband met de malaise van de laatste jaren hier te lande, is in ruime mate voorhanden. Onze bevolking neemt naar veler inzicht in onrustbarende mate toe en velen beschouwen deze bevolkingstoename als een zeer dreigend probleem

der naaste toekomst. In verband hiermede lijkt het plicht van iederen Nederlandschen werkgever, zooland hier te lande als in N.-I., eigen landgenooten de voorkeur te geven boven vreemde. Wanneer in dit opzicht niet meer de onverschilligheid van vroeger betoond wordt en men tegenwoordig meer principieel uit is op het vermijden van buitenlandsche werkkrachten, is dit bij Nederlandsche werkgevers slechts een uiting van gezond eigenbelang en als zoodanig toe te juichen in plaats van te laken, zooals de heer H. doet. Ons volk noch onze Regeering lijden aan een overmaat van nationaal zelfbewustzijn; de internationale gedachte heeft hier talrijke aanhangers met veelal het gevolg, verslapping van gevoel voor eigen, nationale belangen. In dit opzicht was de herinnering van den heer Elout aan die nationale belangen geheel op haar plaats. Het ware zeer te betreuren, wanneer de structuur der N.-I. maatschappij door den toevloed van buitenlanders zoodanig werd veranderd, dat ze haar Nederlandsch karakter verloor. Dat gevaar dreigt vooralsnog niet. Het Nederlandsche element in Indië bestaat grotendeels uit de beste, energiekste en intellectueel hoogst staande deelen van ons volk en die zullen zich wel niet zoo spoedig laten „denationaliseeren”. Toch is tijdige waakzaamheid gewenscht, alsmede inzicht in de, zij het ook verwijderde gevaren, die mochten dreigen, ten einde onverkort te handhaven wat wij hebben.

Dat de heer H., de volkomen gezonde politiek onzer Regeering om geen buitenlanders in vasten dienst aan te nemen lakend, daarbij „de bruuske afwijzing van het Engelsche rubberrestrictievoorstel” verwijtend aanhaalt als uiting van „soverein exclusieve tendens”, is wel zeer verwonderlijk. In de eerste plaats is het verband tusschen die twee zaken wel zeer verwijderd. Doch overigens is het onbegrijpelijk, dat in het licht der gebeurtenissen der laatste jaren op Rubberggebied, de Heer H. thans nog de afwijzing der Regeering in dit opzicht meent te moeten betreuren. De juistheid van het standpunt onzer Regeering om „soverein” op te treden en zich, vereenigend met het eensluidend advies der geraadpleegde rubberbelangen, niet door de Engelschen op sleeptouw te laten nemen, is toch wel door de practijk bewezen.

De heer H. herinnert aan den prijzenswaardigen toestand, dat de poorten onzer koloniën voor iedereen wijd open staan en dat Nederland daardoor „aanspraak” heeft op de „dankbaarheid” van alle volken, waarin een groote macht van bescherming zou liggen voor het behoud van ons Indië. Och arme, dankbaarheid? Moeten wij ons daarop verlaten? De practijk der laatste jaren heeft ons, indien ooit, wel geleerd, dat die bij volken niet bestaat en het dwaas is daarop te bouwen. De debatten in de Tweede en Eerste Kamer met betrekking tot de Nederlandsch-Duitsche verdragen hebben daarop gewezen ten aanzien van Duitschland, terwijl een andere buur ons in dit opzicht ook heel wat teleurstellingen heeft berokkend. De Open Deur in Indië is een Nederlandsch belang, omdat het belang van alle volken meebrengt, dien toestand gehandhaafd te zien. In die lijn ligt verder het voortzetten van een verlicht, rechtvaardig bestuur en een rechtmatige, billijke behandeling der vreemde elementen in de bevolking, die zich aan willen passen aan de wetten des lands, met handhaving zooveel mogelijk van het Nederlandsche karakter en den Nederlandschen invloed. Dat daarbij het Nederlandsche volk zijn uiterste krachten moet inspannen en niet mag verslappen in energie en ondernemingsgeest ligt voor de hand en de wenken van den heer H. in dit opzicht zijn de behartiging waard.

Ten slotte: het bovenstaande wordt aangevoerd met volkomen waardeering van de werkzaamheid der buitenlanders in Ned.-Indië en van de politiek der Regeering, om aan die werkzaamheid geen stroobreed in den weg te leggen.

DE HANDEL VAN NEDERLAND MET HET BUITENLAND IN DE EERSTE HELFT VAN HET JAAR 1926.

Noch het moderne conjunctuur-onderzoek, noch de daarmede veelszins samenhangende beschouwing der betalingsbalans van eenig land kunnen de belangrijke cijfers van den handel met het buitenland missen. Deze zijn voor de betalingsbalans van verreweg de meeste landen het voornaamste, en dikwijls het eenige nauwkeurig in cijfers vast te stellen gedeelte; voor het conjunctuur-onderzoek zijn zij eveneens onontbeerlijk, hoewel zij daarbij slechts één index onder vele andere vertegenwoordigen, welke vooral de aandacht verdient, omdat koopen en verkoopen van goederen in het verkeer met het buitenland statistisch nagenoeg geheel kunnen worden vastgesteld, terwijl deze op de binnenlandsche markt in totaal meestal slechts min of meer ruw geschat kunnen worden.

Daarom wordt in dit artikel nogmaals gepoogd de droge en, zooals men dikwijls gaarne zegt, „alles en niets bewijzende cijfers” aan een onderzoek te onderwerpen. Wat leeren deze cijfers ten opzichte van den Nederlandschen buitenlandschen handel in het eerste halfjaar 1926?

Wanneer men de onderstaande tabel beschouwt der ontwikkeling, maand voor maand, van den handel met het buitenland, dan valt onmiddellijk in het oog de toeneming van den invoer en de vermindering van den uitvoer, m.a.w. een *verslechtering der handelsbalans* met nagenoeg f 100 miljoen. Maar ongetwijfeld mag daarbij de toeneming van den invoer niet zonder meer als een ongunstig verschijnsel worden opgevat, want deze kan een aanwijzing vormen van grootere bedrijvigheid op industrieel gebied, hetzij voor het tegenwoordige, hetzij voor de naaste toekomst, *wanneer* zij toegeschreven moet worden aan een grooteren invoer van grondstoffen. Anders staat het met de daling van den uitvoer, die vooral dan bedenkelijk moet stemmen, indien men bij een land als Nederland te doen heeft met een achteruitgang in den export van eigen bodem-producten, of ook van industrie-producten, vervaardigd uit grondstoffen van buitenlandsche herkomst. In hoever het een zoowel als het ander het geval is, moge later worden gezien.

Te dezer plaatse moge nog slechts worden opgemerkt, dat de *omvang* van den Nederlandschen handel met het buitenland in totaal, dus in- en uitvoer te zamen, zich met f 2013,5 miljoen vrijwel op dezelfde hoogte hield als in het vorige jaar (f 2028,2 miljoen), d.w.z. dat de bedrijvigheid in het zakenleven, voor zoover deze in den handel met het buitenland tot uitdrukking komt, bijna even groot bleef, wat de waarde betreft. Men zal zelfs eerder geneigd zijn, in weerwil van de toenemende klachten over „slapte” aan een grootere goederenbeweging te denken, wanneer men in aanmerking neemt, dat de groothandels-index in de eerste 6 maanden van 1926 153, 149, 145, 143, 143, 144 bedroeg tegen 160, 158, 155, 151, 151, 153 in dezelfde periode van verleden jaar, en het bekende verschijnsel, dat er over „slapte” wordt geklaagd, wanneer minder hoge of minder winst latende prijzen bedongen worden, zou zich in dit geval herhalen. In- en Uitvoer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal).

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1923	1924	1925	1926	1923	1924	1925	1926
	in miljoenen fl.				in miljoenen fl.			
Jan.	173.1	177.5	210.6	205.1	91.5	116.5	140.0	121.6
Febr.	162.2	185.2	196.8	197.5	94.6	125.5	136.3	129.7
Maart	165.5	186.5	203.8	212.6	107.0	131.9	146.3	143.2
April	169.6	189.7	193.7	199.8	97.0	136.4	144.3	135.0
Mei	160.1	218.7	198.1	194.7	104.1	135.5	150.5	128.6
Juni	159.5	188.8	183.4	212.6	97.9	110.8	124.4	133.2
Totaal								
Jan./								
Juni	990.0	1.146.4	1.186.4	1.222.3	592.1	756.6	841.8	791.3
Invoer								
saldo	—	—	—	—	397.9	389.8	344.6	431.0
Ie halfjaar								
Uitvoer in % v. d. invoer					59,8	65,9	71,0	64,7

Nu toont een blik op de Nederlandsche handelsbeweging, gerekend naar de *hoeveelheid*, evenals reeds sedert jaren het geval is, ook dezen keer een geweldige toeneming, bij den import zoowel als bij den uitvoer.

De Nederlandsche Handel met het Buitenland (gewicht in 1000 tons).

Januari-Juni	Invoer	Uitvoer
1923.....	8.745	3.831
1924.....	10.527	4.459
1925.....	11.931	5.467
1926.....	13.254	6.590

Maar dit kan bedriegelijk zijn, want daaronder immers zijn o.a. ook *kolen* begrepen, en deze kunnen door het hooge gewicht (bij relatief lage waarde-cijfers) het beeld gemakkelijk onjuist maken. Schakelen wij derhalve de kolen in de beide jaren 1925 en 1926 geheel uit,¹⁾ dan blijkt, dat de invoer heeft bedragen in 1925: 8017,77 miljoen KG., in 1926 echter 9873,05 miljoen KG., en de uitvoer daartegenover 3848,58 en 3847,19 miljoen KG.; deze cijfers bevestigen de hierboven gemaakte opmerking, dat er van een teruggang in de handelsbeweging niet wel sprake kan zijn, maar voor zoover den uitvoer betreft — geringere waarde bij even groot gebleven hoeveelheid — wijzen zij op gedaalde prijzen of op een verschuiving in de diverse artikelen van den export, of wel op beide.

De tabel boven aan p. 753 geeft een vergelijking van den in- en uitvoer volgens de afzonderlijke grote groepen van artikelen der Ned. handelsstatistiek in het eerste halfjaar van 1925 en 1926. Daaruit blijkt, dat de meeste groepen van artikelen bij den invoer een toeneming te zien geven, waarbij dan die van groep III, XV, II en VI het sterkste is, d.w.z. wanneer men de toename der waarde van den steenkoleninvoer met circa f 6 miljoen (begrepen in het accres van groep III) buiten beschouwing laat, toch overwegend groepen van artikelen, die eerder op een toenemenden dan dalenden omvang van de bedrijvigheid in het economisch leven wijzen. Omgekeerd kan de vermindering bij groep I en IX niet zonder meer beschouwd worden als ongunstig voor het economisch leven van Nederland, terwijl de daling bij groep VIII eerder in ongunstige richting wijst, aangezien men in dit geval te doen heeft met een teruggang bij huiden en leder, maar niet bij schoenwerk.

Bij den uitvoer zijn, afgezien van de aanmerkelijke verhooging voor groep VI, en enkele minder belangrijke posten, alle waarde-cijfers veel lager, vooral evenwel de groepen I, II en XIII, d.w.z. de plantaardige en dierlijke producten benevens diverse voedings- en genotmiddelen. Deze zijn het derhalve, waarop de hoofddlast van de export-vermindering drukt.

Wanneer men nu verder wenscht te weten, welke landen tot de wijzigingen van den in- en uitvoer hebben bijgedragen, dan geeft de volgende opstelling op deze vraag het antwoord:

Buitenlandsche Handel van Nederland met zes voornaamste landen in het eerste halfjaar 1923—1926.

Land	Jaar Invoer		Land	Jaar Invoer	
	Uitvoer	Uitvoer		Uitvoer	Uitvoer
Duitschland	1923	241.0	Frankrijk	1923	33.4
		75.4		1924	53.8
	1924	275.6		1925	54.9
		233.4		1926	60.9
	1925	285.7			39.7
	226.9				
1926	319.8				
	159.2				
Gr.-Britt.	1923	154.1	V. Staten	1923	136.6
		150.8		1924	119.7
	1924	150.3		1925	147.2
		194.1		1926	131.8
	1925	191.2			35.2
	214.1				
1926	133.3				
	221.3				
België	1923	102.3	N.O.-Indië	1923	52.6
		68.7		1924	68.2
	1924	126.2		1925	63.8
		64.7		1926	64.6
	1925	134.2			67.0
	78.0				
1926	133.5				
	74.7				
Totaal ..				1923	720.0
				1924	793.8
				1925	877.0
				1926	843.9

¹⁾ Steenkolen in het bijzonder; de veranderingen bij cokes en bruinkool zijn zoo gering, dat zij wel verwaarloosd mogen worden.

In- en uitvoer volgens de 15 groepen der Nederlandsche Handelsstatistiek (in mill. fl.)

Groep	Invoer			Uitvoer			Hiervan handel met Duitschland.					
	1925	1926	toe-(+) of afname(-)	1925	1926	toe-(+) of afn.(-)	1925	1926	toe-(+) of afn.(-)	1925	1926	toe-(+) of afn.(-)
I. Dieren en dierlijke producten.	57.4	50.7	- 6.7	242.1	220.7	- 21.4	4.1	3.5	- 0.6	99.8	74.5	- 25.3
II. Plantaardige voortbrengselen.	337.9	345.6	+ 7.7	98.8	82.2	- 16.6	10.4	20.9	+ 10.5	48.3	36.4	- 11.9
III. Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrikaten daarvan ..	191.7	212.9	+ 21.2	67.3	74.2	+ 6.9	105.7	122.9	+ 17.2	15.5	8.9	- 6.6
IV. Meel en meelfabrikaten	20.7	21.4	+ 0.7	34.7	29.5	- 5.1	2.6	3.7	+ 1.1	12.7	4.1	- 8.6
V. Chemische producten, genees- middelen, verwaren en kleurstoffen	28.1	28.1	-	24.4	23.8	- 0.5	12.1	12.7	+ 0.6	2.4	1.2	- 1.2
VI. Olie, hars, was, pek, teer en distillatie-producten van teer, fabrikaten van deze stoffen n. a. g.	66.0	71.6	+ 5.6	70.7	82.0	+ 11.3	4.6	7.0	+ 2.4	16.7	12.6	- 4.1
VII. Hout en fabrikaten van hout en dergel. stoffen, meubelen.	47.9	50.0	+ 2.1	7.3	6.3	- 1.0	14.0	12.2	- 1.8	2.0	0.9	- 1.1
VIII. Huiden, vellen, leder, leder- werk en schoenwerk	32.9	29.0	- 3.9	25.3	19.5	- 5.8	9.7	8.5	- 1.2	8.2	3.2	- 5.0
IX. Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, klee- deren en modewaren	157.6	151.6	- 6.0	102.8	98.1	- 4.7	44.1	49.2	+ 5.1	5.2	3.6	- 1.6
X. Aardewerk, porselein, pot- tenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen.	11.3	10.8	- 0.5	4.8	5.4	+ 0.6	5.7	5.1	- 0.6	0.3	0.3	-
XI. Glas	6.7	7.9	+ 1.2	4.0	4.3	+ 0.3	2.8	3.1	+ 0.3	0.1	0.2	-
XII. Papier	16.7	17.5	+ 0.8	20.2	21.7	+ 1.5	10.8	11.4	+ 0.6	0.5	0.5	-
XIII. Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groe- pen I, II, IV en VI	100.2	102.3	+ 2.1	81.9	70.2	- 11.7	8.3	3.6	- 4.7	9.1	8.7	- 0.4
XIV. Rijtuigen, voertuigen, vaar- tuigen en luchtvaartuigen..	30.1	33.4	+ 3.3	13.4	11.4	- 2.0	5.7	6.9	+ 1.2	1.1	0.5	- 0.6
XV. Andere goederen aangebracht onder de groepen I tot en met XIV	81.6	89.5	+ 7.9	44.1	42.0	- 2.2	45.1	49.1	+ 4.0	4.9	3.6	- 1.3
Totaal	1.186.8	1.222.3	+ 35.5	841.8	791.3	- 50.4	285.7	319.8	+ 34.1	226.9	159.2	- 67.7

Als de meest karakteriseerende verschijnselen geeft deze te zien een vrij belangrijke stijging van den invoer uit *Duitschland*, bij gelijktijdige sterke daling van den uitvoer daarheen, een kleine verbetering van den uitvoer naar *Groot-Brittannië*, dat *thans de beste klant van Nederland* is geworden, en een zeer sterk verminderden invoer uit genoemd land.¹⁾ De handel met *België* bleef ongeveer op dezelfde hoogte — hetgeen niet beteekent, dat bij geen enkel artikel de invloed der valutadaling zou zijn waar te nemen — welke invloed ten opzichte van *Frankrijk* veel sterker tot uitdrukking komt. Het handelsverkeer met *Frankrijk* heeft zich sedert 1923 geleidelijk volkomen gewijzigd: kocht *Frankrijk* destijds bijna tweemaal zoveel van *Nederland* als het daarheen leverde, in 1926 leverde het aan *Nederland* bijna 50 pCt. meer dan het daar kocht. De handel met de *Vereenigde Staten* toont een daling van het invoer-overschot van f 124 op f 96 miljoen; die met *Nederlandsch-Indië* geeft blijk van een kleine toeneming bij in- en uitvoer.

De daling van den export naar *Duitschland* — met bijna f 68 miljoen — is zoo aanzienlijk, dat zij zelfs den teruggang van den totalen uitvoer van *Nederland* (f 50,5 miljoen) overtreft, m.a.w. dat de export van *Nederland* naar alle andere landen te zamen ook in het afgelopen halfjaar een accres vertoonde, dat alleen door de vermindering van den uitvoer naar *Duitschland* werd te niet gedaan. De vraag dringt zich vanzelf op den voorgrond, aan den uitvoer van welke artikelen deze sterke teruggang moet worden toegeschreven. De tweede helft van bovenstaande Tabel III geeft daarop antwoord: deze

doet zien, dat het vooral de groepen I, II en IV zijn, d.w.z. dierlijke en plantaardige voortbrengselen alsmede meel en meelfabrikaten, waarop het grootste deel van de daling betrekking heeft. De vermindering in den uitvoer dezer drie groepen van artikelen bedraagt f 55,9 miljoen, terwijl bij den totalen uitvoer van *Nederland* deze drie groepen een afneming van f 43,2 miljoen toonen. Moge het ook al gelukt zijn, voor de vermindering van den uitvoer naar *Duitschland* elders gedeeltelijk een compensatie te vinden, toch is deze daling bij drie groepen van artikelen, op rekening waarvan in 1925 nog circa f 160 miljoen kwam bij een totalen uitvoer naar *Duitschland* ten bedrage van f 227 miljoen, wel zoo ernstig, dat men dit feit zou mogen beschouwen als een soort *rechtvaardiging achteraf van het votum der beide Kamers*, toen deze besloten in weerwil van gewichtige bezwaren het *handelsverdrag met Duitschland goed te keuren*, waardoor *Nederland*, wanneer men het in een slagwoord — en daarom noodzakelijkerwijze eenigszins eenzijdig — wil formuleeren, concessies kocht voor den land- en tuinbouw door af te zien van tegemoetkomingen aan de industrie en het verkeer. Ook de overige veranderingen der artikelen-groepen afzonderlijk in het handelsverkeer met *Duitschland* zouden stof bieden tot waarschijnlijk wel belangwekkende overwegingen. Ten einde hier niet te uitvoerig te worden, moet het echter aan den lezer zelf worden overgelaten, die aan de hand der tabellen te opperen. Slechts op één punt moge nog worden gewezen: de ontwikkeling van den handel met *Duitschland* juist in het laatstverloopen kwartaal.

De Nederlandsch-Duitsche Handel.

Tijdperk	Invoer	Uitvoer	Tijdperk	Invoer	Uitv.
	(mill. fl.)			(mill. fl.)	
1923 Ie halfj.	241.0	75.4	1925 IIIe kwart.	148.7	152.6
1924 Ie kwart.	132.1	106.0	IVe „	159.7	89.4
IIe „	142.5	127.4	1926 Ie „	163.7	69.4
1925 Ie „	150.8	108.4	IIe „	156.1	89.8
IIe „	134.8	118.6			

Deze tabel toont voor de maanden April-Juni een vermindering van den invoer en een stijging van den

¹⁾ Deze opvallend sterke vermindering hangt waarschijnlijk voor een deel samen met de verandering in het begrip „land van herkomst”, die op 1 Jan. jl. bij de Statistiek is ingevoerd en welke beteekenis reeds in dit blad is uiteengezet. Deze verbreking van de continuïteit der statistiek moet trouwens bij alle vergelijkingen worden in aanmerking genomen. Met Mr. Dr. van Zanten meenen wij, dat het nut dezer verandering voor de practijk niet opweegt tegen de nadeelen, die zij en het wetenschappelijk onderzoek daardoor ondervinden.

export, die even groot, en in pCt. gerekend, zelfs groter nog is dan zij voor de laatste jaren te zien gaf met betrekking tot het tweede kwartaal in vergelijking met het eerste. Of zulks een beslissende wending beteekent, valt thans nog niet goed te zeggen.

Wat betreft het aandeel der afgewerkte producten bij den in- en uitvoer van Nederland, zoo is dit bij den invoer met ongeveer 9 pCt. gestegen en bij den export met circa 3 pCt. gedaald, gelijk uit onderstaande tabel blijkt:

In- en Uitvoer van fabrikaten Ie halfjaar 1924—1926.

	(In miljoenen fl.)					
	1924	1925	1926	1924	1925	1926
a. Voedingsmiddelen	97.2	82.5	87.5	207.8	211.8	194.3
b. Andere fabrikaten	392.5	417.4	459.9	243.9	300.5	301.0
Totaal	489.7	499.9	547.4	451.7	512.3	495.3

Terwijl slechts een klein deel van de toeneming bij den invoer op rekening komt van den verhoogden import van gefabriceerde levensmiddelen, blijkt het, dat bij den uitvoer de teruggang ten volle daarop betrekking heeft, maar dat de export van andere industriële producten volkomen stabiel is gebleven. Zulks stelt het concurrentievermogen der Nederlandsche industrie op de buitenlandsche markten zeker niet in een ongunstig licht, maar tevens doet de invoer zien, dat omgekeerd het buitenland op de inheemsche markt goed kan concurreren. Het zou wel de moeite loonen, ook eens na te gaan of de laatstbedoelde invoer betrekking heeft op kwalitatief hoogwaardige dan wel op goedkoopere producten, hetgeen een helder licht zou doen vallen op de koopkracht van de binnenlandsche markt.

De Nederlandsche buitenlandsche handel stond, althans in de beide laatste maanden, sterk onder den invloed van de mijnwerkersstaking in Engeland, en daardoor ook onder dien van de wijzigingen bij den in- en uitvoer van kolen. Deze veranderingen kan men vinden in de volgende opstelling:

Kolen in- en uitvoer Ie halfjaar 1924—1926
(1000 tons à 1000 KG.)

	Inv.		Uitv.			Inv.		Uitv.		
	'24	'25	'24	'25		'24	'25	'24	'25	
a) Steenkolen	24	3.371	760 ¹⁾	25	25	216	21	26	170	84
		25	3.913	949 ²⁾			26	170	84	
		26	4.381	1.399 ³⁾						
b) Cokes	24	102	353	d) Bruinkol.	24	— ⁴⁾	—	25	— ⁴⁾	—
	25	98	429		26	— ⁴⁾	—	25	75	11
	26	106	465	e) Br.k.brik.	24	51	3	25	75	11
					26	71	4	26	71	4

- 1) plus 342
2) " 670 } 1000 tons bunkerkolen voor vreemde schepen.
3) " 1.342
4) Minder dan 200.000 tons.

De reeds eerder vermelde toeneming bij de cijfers van den invoer zoowel als van den export moet echter nog worden gecompleteerd door die, welke op den doorvoer van kolen betrekking hebben, want deze speelt, zooals bekend, steeds een zeer voorname rol, en in de cijfers daarvan komt de invloed van de mijnwerkersstaking nog veel sterker tot uitdrukking. De volgende cijfers behoeven verder geen commentaar:

Doorvoer met overlading van kolen, cokes en briketten.

Jan./Juni	1000 tons à 1000 KG.	waarv. uit Duitschl.
1924	3.366	2.817
1925	3.390	3.261
1926	5.974 ¹⁾	5.830

- 1) waarvan in Mei 1926: 825.000 tons (Mei 1925: 573.000)
" " Juni 1926: 1.418.000 " (Juni 1925: 467.000)

Het gevolg daarvan is, dat de cijfers van den Nederlandschen doorvoerhandel, welke naast die van den in- en uitvoer niet veronachtzaamd mogen worden, wanneer men een goed beeld van de bedrijvigheid op zakengebied in Nederland wil verkrijgen, veel hooger zijn geworden dan zij anders zouden zijn geweest; de doorvoer met overlading bereikte op grond van e.e.a. een omvang van 12.542.000 tons, waarmede hij den hoogen stand van het vorige jaar nog sterk over-

trof; de doorvoer zonder overlading toont daardoor eveneens een toeneming van 1,2 miljoen tons aan.

Doorvoer met en zonder overlading (1000 tons).

Januari-Juni	Met overlading	Zonder overlading
1924.....	8.321	3.958
1925.....	11.289	4.519
1926.....	12.542	5.785

Deze transporten kwamen natuurlijk het havenverkeer van Nederland in hooge mate ten goede, uit den aard der zaak in de eerste plaats dat van Rotterdam; bij een stijging in de Nederlandsche havenbeweging van 36,25 tot 40,39 miljoen tons, of met 4,14 miljoen, komt daarvan op rekening van Rotterdam alleen een vermeerdering van 24,45 tot 28,17 miljoen tons, of van 3,72 miljoen tons.

Nederlandsch Havenverkeer (ter zee en langs rivieren en kanalen) 1924—1926 (1000 tons).

Jan./Juni	Rotterdam	Amsterdam	Vlaardingen	Alle havens
1924	19.008	2.966	1.898	28.099
1925	24.448	3.326	2.792	36.250
1926	28.174	3.254	2.243	40.390

Wil men een algemeene conclusie trekken uit al deze niet-parallel loopende feiten en ontwikkelingen van den Nederlandschen buitenlandschen handel in het achter ons liggende halfjaar, dan zou men deze zeer kort ongeveer in dezen vorm kunnen kleeden, dat de ontwikkeling over het algemeen niet zoo bevredigend is geweest als men zou mogen wenschen (ongunstig saldo der handelsbalans), maar dat er ook een aantal feiten valt waar te nemen, welke het beeld verheugender maken dan het bij den eersten aanblik schijnt (grootte omvang van den buitenlandschen handel wat dien zoowel bij den in- en uitvoer als ook bij den doorvoer betreft). Factoren van bijzondere aard hebben op de ontwikkeling van den buitenlandschen handel ingewerkt: behalve de scherpe daling van den Franc — die echter in de eerste plaats voor de grensgebieden gevolgen heeft — de maatregelen van Duitschland, welke den uitvoer ongetwijfeld sterk belemmeren en de staking der mijnwerkers in Engeland, alles feiten, waarvan de duur en de definitieve uitwerking thans nog niet kunnen worden berekend.

Dr. WILHELM MAUTNER.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juli 1926, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Juli 1925.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 39.373.600 op tegen f 37.400.300 in Juli 1925 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van f 1.973.300. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 1.190.600.

De totaal-opbrengst over de eerste zeven maanden van dit jaar bedroeg f 287.023.100, zijnde f 21.766.500 méér dan die in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, terwijl de raming in genoemde periode met f 19.742.100 werd overschreden. Laat men echter, om een meer zuivere vergelijking te verkrijgen, de rijwielbelasting, die grootendeels in de maand Januari van elk jaar binnenkomt en die dit jaar reeds f 6.558.300 opbracht, buiten beschouwing, dan blijkt, dat de opbrengst der overige middelen over de eerste zeven maanden dezes jaars slechts f 16.683.800 steeg boven 7/12 van de voor 1926 in totaal geraamde opbrengst.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoont de personeele belasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de suiker-, de wijn-, de zout-, de bier- en de tabaksaccijns, de belasting op speelkaarten, de zegelrechten, de successierechten, de invoerrechten, het statistiekrecht en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de inkomsten-

belasting, de vermogensbelasting, de gedistilleerd- en de geslachtaccijns, de belasting op rijwielen, de registratierechten, de belasting op gouden en zilveren werken, de domeinen en de opbrengst der akten voor de jacht en visscherij, enz. Uit het vorenstaande blijkt, dat de loop der middelen in Juli 1926 niet onverdeeld gunstig mag worden genoemd.

Na de sterke stijging, die de grondbelasting in de vorige maand te zien gaf, behoeft het geen verwondering te baren, dat dit middel in de maand Juli minder ruim heeft gevloeid. De opbrengst bedroeg thans f 3.291.800 of f 567.000 minder dan in de gelijknamige maand van 1925. Vergelijking van de totale opbrengst over de eerste zeven maanden doet zien, dat zoowel de opbrengst van het vorige jaar als de raming nog aanmerkelijk werden overtroffen (onderscheidenlijk met f 591.900 en f 3.609.700); bedenkt men evenwel, dat dit gunstige resultaat ongetwijfeld voor een belangrijk deel aan de snellere invordering is te danken, dan mag aan deze overschrijding niet te veel beteekenis worden gehecht.

Evenals de vorige maand liep de personeele belasting in vergelijking met het overeenkomstige tijdvak van 1925 een flink stuk vooruit; het surplus bedroeg ditmaal f 393.200. Ook bij dit middel vormt het tijdig gereed maken der aanslagregeling een factor van beteekenis. Vergelijkt men de ontvangsten uit deze bron van inkomst over de eerste zeven maanden, dan blijkt, dat de opbrengst in 1926 f 2.063.800 steeg boven die van Januari t.m. Juli 1925. De raming werd echter nog steeds niet bereikt; het nadeelig verschil beliep f 974.100.

In tegenstelling met de eerste zes maanden van het jaar vertoonde de inkomstenbelasting ditmaal een lager opbrengstcijfer. Genoemde belasting leverde thans f 4.685.300 op, d.i. f 764.500 minder dan in Juli 1925. Ook de raming werd bij lange na niet bereikt; de opbrengst bleef nl. f 2.981.400 bij 1/12 deel der raming ten achter. Na de ruime baten, die de inkomstenbelasting in de eerste helft van het jaar opleverde, kon deze teruggang worden verwacht. De hoogere ontvangsten in de vorige maanden waren ongetwijfeld voor een goed deel aan de snellere invordering toe te schrijven en reeds in het vorig overzicht werd daarom het vermoeden uitgesproken, dat in de eerstvolgende maanden zeer waarschijnlijk een belangrijke daling in opbrengst mocht worden tegemoet gezien. Vergelijking van de opbrengsten over de eerste zeven maanden van 1925 en 1926 levert uiteraard voor laatstgenoemd jaar nog een gunstig resultaat op. Het accres bedroeg in die zeven maanden f 3.005.000. De opbrengsten kunnen als volgt over de verschillende dienstjaren worden verdeeld:

	Jan. t.m. Juli 1925	Jan. t.m. Juli 1926
1922/1923	f 2.834.100	—
1923/1924	„ 8.553.800	f 2.229.500
1924/1925	„ 48.308.300	„ 5.622.500
1925/1926	„ 1.327.000	„ 54.377.700
1926/1927	—	„ 1.798.500
	f 61.023.200	f 64.028.200

Deze cijfers demonstreeren ten duidelijkste den invloed, dien de snellere invordering op den loop der inkomstenbelasting heeft gehad. Aangeteekend zij nog, dat de raming in de eerste zeven maanden van 1926 met f 10.361.600 werd overschreden. Daar de inkomstenbelasting evenwel voor het grootste deel in het begin van het jaar binnenkomt, is het vermoeden gewettigd, dat deze overschrijding der raming, die over de eerste zes maanden nog f 13.342.900 bedroeg, in de eerstvolgende maanden nog wel meer zal terugloopen.

De dividend- en tantiëmebelasting gaf ditmaal een hoogere opbrengst te boeken (van f 406.200). In het tijdvak Januari t.m. Juli 1926 werd f 404.400 minder ontvangen dan in dezelfde periode van 1925. Ook de raming werd in die 7 maanden niet bereikt; het nadeelig verschil bedroeg f 1.198.500. Neemt men evenwel in aanmerking, dat dit middel op zeer onre-

gelmatige wijze pleegt binnen te komen, dan kunnen uit deze cijfers nog geen conclusies voor den verderen loop in 1926 worden getrokken.

De vermogensbelasting liep terug met f 70.700. Tot dusver viel de opbrengst uit dit middel niet mede. In de eerste zeven maanden van 1926 kwam f 178.300 minder binnen dan in hetzelfde tijdvak van 1925, en f 819.700 minder dan 7/12 der raming.

De accijnzen vertoonden een verschillend beeld: De suikeraccijns bracht f 3.516.700 op, d.i. f 437.700 méér dan in Juli 1925. De loop van dit middel bleek tot dusver zeer bevredigend. Waarschijnlijk is de toeneming in opbrengst te verklaren uit de stijging van den suikerprijs, die bij de handelaren een neiging tot het opdoen van voorraden opwekt. De wijnaccijns steeg met f 20.000, vermoedelijk te danken aan valuta-aankopen van Fransche wijnen in verband met den lagen stand van den franc. De gedistilleerdaccijns liep terug met f 178.600, een verschil, dat niet aan het aantal krediettermijnen is toe te schrijven, doch vermoedelijk zijn grond vindt in toenemende fraude aan de Belgische grens. Voor de toeneming van den zoutaccijns (met f 26.700) is een bepaalde oorzaak niet aanwijsbaar, evenmin als voor de stijging van den bieraccijns (met f 176.200). De geslachtaccijns daalde met f 74.700; wellicht doet de invloed van de moeilijkheden met den export naar Engeland zich hier gevoelen; waarbij intusschen moge worden opgemerkt, dat die invloed op de veeprijzen vrij gering blijkt te wezen. Ten slotte moge nog worden gewezen op den tabaksaccijns, die f 423.300 vooruitging; waarbij echter dient te worden bedacht, dat de met 1 Januari 1925 in werking getreden accijnsverhoging op sigarotten en rooktabak in Juli 1925 nog niet geheel doorwerkte.

De belasting op speelkaarten leverde een surplus van f 1100 boven Juli 1925, terwijl de belasting op rijwielen daarentegen f 8000 minder voor de schatkist opbracht.

Van de middelen, die meer in direct verband staan met het zakenleven, vertoonden de zegelrechten een stijging in de opbrengst van f 120.000, van welk bedrag f 45.400 komt voor rekening van het zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (beursbelasting). De registratierechten brachten f 101.400 minder op, hetgeen waarschijnlijk aan toevallige omstandigheden is te wijten. De invoerrechten stegen met f 964.600, gevolg van de doorwerking der Tariefwet, die op 1 Juli 1925 in werking trad en haar invloed het vorige jaar nog niet zoo sterk deed gevoelen. In de eerste zeven maanden brachten de invoerrechten f 11.696.700 méér op dan in hetzelfde tijdvak van 1925, terwijl de raming met f 2.225.500 werd overschreden. Het statistiekrecht ging vooruit met het overigens vrij onbeteekend bedrag van f 5800, terwijl de loodsgelden stegen met f 138.300. In eerstgemeld cijfer weerspiegelt zich de meerdere bedrijvigheid in de haven van Rotterdam. In het algemeen geeft de hier besproken groep van middelen alle reden tot tevredenheid.

Ten slotte moge nog de aandacht worden gevestigd op de successierechten, die met f 680.400 opliepen en op de belasting op gouden en zilveren werken, die ten gevolge van de malaise in het vak f 5700 daalde.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914" bedroegen in de afgelopen maand f 7.003.200 (raming f 8.313.900), waarvan ruim f 1.925.900 aan de Verdedigingsbelastingen was te danken. De middelenstaat van Juli 1925 wees een opbrengst aan van f 6.987.300. In de eerste zeven maanden van 1926 kwam in totaal f 61.023.200 binnen (in hetzelfde tijdvak van het vorig jaar f 57.768.400).

Tot ons leedwezen ontbreekt ons in dit No. de ruimte voor publicatie van het slot der beschouwingen van Prof. Treub over de belastingontwerpen Colijn—de Geer.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.**HET HERSTEL VAN DEN BELGISCHEN FRANC.**

De heer Léon Nemry, consul-generaal, handels-attaché aan de Belgische Legatie te 's-Gravenhage, schrijft ons:

„La critique est aisée, mais l'art est difficile". Dit oude adagium komt mij telkens in de gedachten, wanneer ik de een of andere critiek lees op de pogingen, welke die Regeeringen ondernemen, waarop de zware taak rust, de openbare financiën te herstellen en de nationale munt te redden.

Er is geen terrein, waarop zich meer complicaties, meer moeilijkheden voordoen dan dat der financiën van een staat, wanneer de toestand dezer financiën geschokt is, wanneer de inflatie verschijnt met al haar ellende. Men spreke er met alle economen, met theoretici zoowel als practici over; het zal niet licht gebeuren, dat men volledige overeenstemming aantreft omtrent de te volgen tactiek, de te nemen maatregelen en den mogelijken weerslag dezer maatregelen op andere gebieden. Dit komt, omdat het onderwerp ten nauwste afhankelijk is van talrijke factoren, naar buiten blijkend en verborgen, binnenlandsche en buitenlandsche, absoluut positieve of vallende binnen het kader van de psychologie der menigte.

De strijd van een staat tegen de inflatie, d.w.z. het pogen tot herstel der financiën, gelijk op een grooten veldslag, die zich ontketent; op een veldslag, waarvan de afloop gelijkelijk zal afhangen van de eenheid en vastberadenheid der bevelvoering, van de betere aanwending der nog aanwezige wapenen en munitie en van den collectieven en individueelen moed van alle strijdenden; op een veldslag, die zich afspeelt onder de oogen van vreemde natiën, welke indirect bij zijn afloop zijn geïnteresseerd, maar die waarschijnlijk het strijdperk niet eerder zullen betreden dan bij de eerste teekenen der overwinning.

* * *

België heeft den strijd tegen de inflatie aangeboden; het heeft zijn bevelvoering gewijzigd. De mislukking van zijn eerste herstelpoging, ongetwijfeld op een uitnemend programma gebaseerd, doch te vroeg beproefd, is voor het land een heilzame les geweest.

Het heeft begrepen, dat het definitieve succes een werkelijk geconcentreerde inspanning vereischt, de snelle uitwerking van een programma van actie, dat zooveel mogelijk alle destructieve factoren der dreigende inflatie in het nauw drijft en de strikte, energieke, onmiddellijke toepassing van dit programma.

Binnen enkele weken zijn reeds resultaten bereikt, is reeds een aantal stellingen op den vijand veroverd, welke, versterkt, als uitgangspunt voor den definitieven aanval zullen dienen.

Welke zijn deze resultaten? In de eerste plaats de eenheid van inzicht, de volledige overeenstemming tusschen de ministers, welke tot alle klassen behooren, die alle elementen van het volk vertegenwoordigen en die tegenover dit schrijvende, het geheele volk rakende vraagstuk hun politieke en maatschappelijke geschilpunten hebben vergeten en zich tot een gemeenschappelijke poging tot bescherming der collectieve belangen van het land hebben vereenigd. Deze eenheid van inzicht, onmisbare grondslag voor iedere doeltreffende actie, heeft de snelle opstelling van een programma mogelijk gemaakt, waarmede het Parlement zich dermate kon vereenigen, dat het ten aanzien van de verdediging van den franc zijn bevoegdheden aan den koning, d.w.z. aan het ministerie heeft overgedragen.

Dit is wellicht een der meest krachtig werkende elementen van den terugkeer tot het vertrouwen, welke in den laatsten tijd ruimschoots tot uiting is gekomen. Het is voorts deze eenheid van gevoelen van Regeering en Parlement, welke de vreemdelingen het meest getroffen heeft, die zich de moeite hebben gegeven, ter plaatse de ontwikkeling te komen volgen van den strijd, welken men tot redding van de na-

tionale munt in België heeft aangeboden. Men kan zich geen gezond en definitief oordeel over den toestand vormen door zich alleen op den dagelijkschen wisselkoers te baseeren; om zich een meer of minder nauwkeurig denkbeeld te vormen dient men van zoo nabij mogelijk alle factoren te onderzoeken, welke tot de ontwikkeling van het herstel bijdragen.

Ik schrijf hier: van het herstel, omdat naar de meening' der Belgische leiding het herstel, de gezondmaking van den binnenlandschen toestand, vooraf moet gaan aan de eigenlijk gezegde stabilisatie, die de resultante moet zijn van de maatregelen, welke ieder op hun terrein moeten bijdragen tot het afweeren der inflatie.

Welke zijn deze maatregelen, die gezamenlijk de huidige financieele politiek vormen?

Zij omvatten het begrootingsevenwicht, dat bereikt moet worden door scherpe bezuinigingen, de oprichting van een aflossingsfonds voor de openbare schuld, de industrialisatie van de spoorwegen en de invoering van belastinghervormingen.

Het begrootingsevenwicht eischt des te ernstiger inspanning, omdat het voor alles moet berusten op bezuiniging, welke op ieder gebied moet worden doorgevoerd. Dit komt, omdat tot dusverre op alle belastingbronnen beslag is gelegd en omdat de nieuwe maatregelen, welke vooral de luxe-consumptie treffen, bestemd zijn tot voeding van het amortisatiefonds. Op het oogenblik valt te voorzien, dat het begrootingsevenwicht zal worden bereikt, want de opbrengst der belastingen in de eerste maanden van dit jaar is dermate bevredigend, dat zij veroorlooft te verwachten, dat het saldo der uitgaven boven de ontvangsten, hetwelk uit de stijging der wisselkoersen kan voortvloeien, grootendeels kan worden gedekt.

Dit is, zal men zeggen, een vicieuze cirkel. Om de begrooting in evenwicht te kunnen brengen en zijn huishouding dienovereenkomstig in te richten heeft men een stabiele munt noodig; om een stabiele munt te hebben moet onder meer de begrooting in evenwicht zijn. Dientengevolge moet men naar het middel zoeken om de lasten der begrooting nog verder te verlagen door op de voor verlagings vatbare posten te schrappen en door die elementen uit te snijden, zooals de regie-bedrijven, welke geregeld een tekort opleveren.

Uit het rapport van den heer van Overbergh volgt, dat de gezamenlijke begrootingen voor 1925 een tekort van 673 miljoen opleveren en dat dit deficit niet zou bestaan, — dat er zelfs een overschot zou zijn — indien de regiebedrijven geen roet in het eten wierpen met een tekort van 710 miljoen. Dit vast te stellen kan voldoende zijn om het oude stelsel te veroordeelen; de spoorwegen moeten in de eerste plaats op commerciëlen grondslag worden geëxploiteerd en hun balans moet geen weerslag op de algemeene begrooting uitoefenen.

De verschillende elementen, hooger belastingrendement en het supprimeeren van geregeld een tekort opleverende posten, machtigen tot de hoop, dat de algemeene begrooting voortaan in evenwicht zal zijn. De Commissie voor de Schatkist waakt overigens op meedoogenlooze wijze erover, dat men zich tot geen enkele onnutte of ook maar inopportune uitgave verbindt.

De industrialisatie van de regiebedrijven raakt echter niet alleen van nabij het vraagstuk van het eigenlijk gezegde begrootingsevenwicht; zij is ook ten nauwste verbonden met de consolidatie van de vlottende schuld, een zeer dreigend element in den algemeenen financieelen toestand van het Belgische volk. De consolidatie der vlottende schuld vormt een der meest dringende en belangrijke punten van het saneeringsprogramma. De enkele milliarden schatkistbons, die op fatale data het voorwerp kunnen zijn van massale aanvragen om inlossing, vormen een voortdurende bedreiging van den staat, de bedreiging namelijk, al zijn inspanning met één slag vernietigd te zien

wegens de verplichting zijn toevlucht te nemen tot inflatie of zich buiten staat te verklaren, zijn verplichtingen na te komen.

Dit nu heeft de Regeering gebracht tot de conversie van de schatkistbons in preferente aandelen der Nationale Spoorwegmaatschappij, opgericht om op commercieele basis het staatsnet te exploiteeren.

Hier komen wij tot het amortisatiefonds. Dit fonds moet over overvloedige middelen beschikken, want het zal talrijke functies hebben te vervullen. Het zal moeten bijdragen tot dekking van het uitgavenoverschot van 1925 en 1926, helpen bij de aflossing der voorschotten van de Nationale Bank, en de vlottende schuld verminderen, die de Staat aan insolventieit kan blootstellen. Ten slotte zal het fonds ook direct of indirect moeten bijdragen tot verhooging van den koers der geconsolideerde schuld.

Dit fonds, van nature van tijdelijken aard, zal uit buitengewone heffingen worden gevoed, welke gedurende vier jaren het land zullen drukken. Gedurende deze periode zal het fonds aldus 6 milliard ontvangen, onverminderd de andere middelen, die ervoor zijn bestemd, bijv. die voortvloeiend uit de vervreemding van domeingoederen en uit vrijwillige bijdragen. De extra-heffingen, die meer in het bijzonder de luxeconsumptie treffen, zullen ongeveer een bedrag opbrengen, gelijk aan dat van de vlottende binnenlandse schuld. De wetten, welke op deze nieuwe poging van het Belgische volk betrekking hebben, zijn aangenomen en reeds in werking. Hun rendement, zonder direct het volle bedrag op te leveren, draagt van nu af aan bij tot voeding van het amortisatiefonds.

* * *

De meest dringende taak van het Gouvernement is geweest, zoo snel mogelijk het voortdurende gevaar, dat de vlottende schuld oplevert, te vernietigen. Het is met het doel dit gevaar radicaal af te wenden, dat zij niet geaarzeld heeft, een maatregel te nemen, waarvan de draagwijdte beslissend kan worden voor het lot van den franc.

Wij hebben hierboven gezien, dat ter voeding van het amortisatiefonds het Parlement buitengewone belastingen heeft aangenomen, welke gedurende vier jaren anderhalf milliard per dienstjaar moeten opbrengen. Deze inkomsten vloeien evenwel niet voldoende snel, om het hoofd te bieden aan alle behoeften en in het bijzonder aan eventueele aanvragen om aflossing van schatkistbons, welke aanvragen zich slechts hadden kunnen verscherpen in geval eener ononderbroken of plotselinge waardedaling van den franc.

Ten einde deze schatkistbons af te lossen en het gevaar van een massale inwisseling, dat zij opleveren, te ontgaan, heeft het Parlement de wet aangenomen, die tot de industrialisatie der spoorwegen machtigt; de exploitatie van het net zal worden toevertrouwd aan de Nationale Spoorweg Maatschappij, waarvan het kapitaal van 11 milliard franc 10 milliard preferente aandelen omvat, welke aan het publiek kunnen worden aangeboden.

Ten einde onmiddellijk op uitgebreide schaal het inflatiegevaar te bestrijden heeft de Regeering besloten, alle schatkistbons met zes maanden looptijd en die, welke op 1 December a.s. vervallen, om te zetten in preferente aandelen der Spoorweg Mij. Deze uiterst energieke maatregel voorziet echter in regelingen voor die instituten, zooals spaarbanken enz., die zich voor de noodzaak gesteld kunnen zien, een deel van hun bons te mobiliseeren. Voorts zullen de houders, die niet willen inschrijven op preferente aandelen, conversie hunner bons op zekere voorwaarden kunnen verkrijgen. Ten slotte, en dit is de aantrekkelijke kant dezer operatie, zullen de preferente aandelen, wat kapitaal en rente aangaat, een wisselkoersgarantie op den grondslag van 175 franc in het pond sterl. genieten. Buiten de vaste rente van 6 pCt. geven de aandelen recht op een variabel dividend en andere voordeelen, welke met hen zijn verbonden.

Op het oogenblik, waarop deze regelen verschijnen, zullen alle details met betrekking tot de operatie, die ons hier bezighoudt, ruimschoots bekend zijn. Zekere buitenlandse financieele groepen bestudeeren op het oogenblik de opportuniteit eener belangrijke participatie in de omzetting van schatkistbons in preferente spoorwegaandeelen.

Het kader van deze korte uiteenzetting staat niet toe, het programma, dat thans in uitvoering is, verder te bestudeeren. Ik moet mij ertoe beperken te herhalen, dat de uitvoering van de verschillende punten van dit programma vooraf moet gaan aan het eigenlijk gezegde stabilisatiewerk en ik doe niet anders dan mij vereenigen met de meening van buitenlandsche bladen, waaronder Engelsche en Duitsche, wanneer ik de meening uitspreek, dat bij zijn herstellende België tot dusverre zonder aarzelen al het menschelijkerwijs gesproken mogelijke heeft volbracht.

Indien men mij verwijt, geen cijfers te hebben gegeven, dan antwoord ik, dat het mij prematuur heeft toegeschenen, details van dezen aard te geven over een plan, dat nog in een ontwikkelingsstadium verkeert. Critieken zijn niet gerechtvaardigd op het oogenblik, waarop de beweging zich nog niet scherp afteekent en waarop objectieve resultaten nog maar onderweg zijn.

In de opmerkelijke en sterkende rede, welke hij den 5den Augustus jl. voor de buitenlandsche Persvereeniging te Brussel heeft uitgesproken, heeft de eerste Minister, de heer Jaspar, de actie der Regeering en den burgerzin van het Belgische volk omschreven met woorden, die zijn hoorders levendig hebben getroffen door hun accent van volkomen oprechtheid en absoluut vertrouwen in het succes van het geweldige werk, dat wordt ondernomen.

21 Augustus 1926.

OPMERKINGEN OVER BENZINE EN RUBBER.

De heer L. J. Reid te Londen schrijft ons:

Een wereld-benzinetekort?

In zijn rede als voorzitter voor de Chemische Afdeling van het onlangs gehouden congres van de British Association for the Advancement of Science, heeft Prof. Thorpe als zijn meening te kennen gegeven, dat als gevolg van de buitengewone toeneming van het aantal motorrijtuigen de wereldproductie van benzine in een niet ver verwijderde toekomst bij de vraag ten achter zou blijven. Deze verklaring heeft geen onrust gewekt. Een reden is ongetwijfeld, dat na den oorlog op verschillende wetenschappelijke vergaderingen dergelijke verklaringen zijn afgelegd en gemeenzaamheid kweekt minachting. Doch wellicht de meest belangrijke reden is, dat er op zijn minst even indrukwekkende verklaringen van het tegendeel zijn. Nog onlangs heeft een Commissie van Deskundigen in de Vereenigde Staten het tegendeel van Prof. Thorpe betoogd. Dit was de Commissie van Elf, benoemd door het American Petroleum Institute, ten einde aan den Government Oil Conservation Board te rapporteeren over de olievorraden der Vereenigde Staten. Haar algemeene conclusies waren, dat er geen dreigend gevaar voor de uitputting der petroleumvorraden in de Vereenigde Staten aanwezig is (nog minder voor die in de wereld daarbuiten), en dat men de aanwezige aardolie veel verder zou kunnen doen strekken door efficiency in de aanwending, zoowel als door verdere ontwikkeling van het „cracking” proces.

Bovendien heeft Sir John Cadman, deputy chairman van de Anglo-Persian Oil Company, mij in den loop van een gesprek, dat ik met hem had, duidelijk doen blijken, dat hij geenszins het inzicht van Prof. Thorpe deelde. Hij wilde echter geen bepaalde verklaring voor publicatie afleggen, aangezien hij van meening was, dat dit den indruk zou geven, dat er werkelijk grond voor ongerustheid bestaat. Hij achtte het het beste, niets te zeggen, zoodat de pessimisti-

sche voorspelling van Prof. Thorpe denzelfden weg zou gaan als de talrijke andere, die vroeger reeds zijn gedaan.

De vruchten der rubberrestrictie.

Na de invoering van het plan, waarbij de rubber-export van Britsche plantages wordt beperkt, is een heftige gedachtenwisseling gevoerd over de vraag, of het in werking stellen van zoodanig plan als dit al dan niet verstandig was. Aan den eenen kant staan zij, die betoogen, dat ingrijpen in de natuurlijke werking der wet van vraag en aanbod niet te verontschuldigen is, aan den anderen kant zij, die meenen, dat zonder dit hulpmiddel een veelbelovende en bloeiende Britsche bedrijfstak in het nauw zou zijn gebracht. De strijd tusschen beide partijen is onophoudelijk voortgezet, doch gelijk gewoonlijk in zulke gevallen kon geen van beide partijen aanspraak maken op een volledige overwinning.

De loop der dingen was echter oorzaak, dat zij, die voor het restrictieplan waren, er niet in konden berusten, het hierbij te laten. De rubberprijs begon te stijgen en met hem de noteeringen van rubberaandeelen, welke stijging culmineerde in den koortsachtigen „boom” van een jaar geleden. De aanhangers van restrictie verklaarden dat deze het directe gevolg van de reductie in den export was. Het is niet zeker, of zij zulks terecht deden, want mogelijk en zelfs waarschijnlijk is, dat op hetzelfde oogenblik, waarop de voorraden begonnen te dalen, de Amerikaansche fabrikanten weder in de markt kwamen. Met deze zijde van de vraag hebben wij hier echter niet te maken. Het is evenzeer mogelijk als niet, dat de restrictie den rubberplantages voorspoed heeft gebracht.

Zij heeft echter een kwaad met zich gebracht, in zoverre zij een factor is, die aan een stabielen rubberprijs in den weg staat. Het is volkomen duidelijk, dat de Amerikaansche fabrikanten er de voorkeur aan geven, dat steeds groote hoeveelheden rubber beschikbaar zijn, daar dit lage prijzen in de hand werkt. Nu hangt de toekomstige omvang der rubberproductie geheel af van de prijzen in het verleden. Zooals bekend, wordt onder het restrictieplan het uitvoerpercentage verlaagd, wanneer de gemiddelde rubberprijs gedurende een kwartaal beneden een zeker peil daalt, verhoogd, wanneer het omgekeerde het geval is. Het is derhalve duidelijk, dat, waar de Vereenigde Staten ten naastbij drie kwart van de wereldproductie consumeeren, de operaties der fabrikanten in de Vereenigde Staten van alles overheerschend belang zijn. Wenschen zij, dat de rubbervoorraden te Londen stijgen, dan richten zij hun inkoop zo in, dat de gemiddelde prijs uitkomt boven het peil, dat bereikt moet zijn om tot verhooging van het uitvoerpercentage over te kunnen gaan. Indien dan deze kunstmatige prijssteun het gewenschte effect heeft gehad wordt hij plotseling teruggetrokken en de rubbernotering daalt. M.a.w. het restrictieplan in zijn huidige vorm is eenvoudig een hulpmiddel, om de markt te manipuleeren.

De loop van de koersen van rubberaandeelen houdt uiteraard direct verband met dit prijsverloop en nu de uitwerking van den „boom” van het vorige jaar volledig is verdwenen geven de meeste aandelen een zeer hoog rendement, dat in vele gevallen minstens 13 pCt. bedraagt. In zekere mate is dit het gevolg van het feit, dat men zich voor oogen stelt, dat de winst der producenten in het loopende jaar niet zoo groot zal zijn, als die in de afgelopen twaalf maanden, wegens de daling in den rubberprijs, die middelerwijl heeft plaats gevonden. Doch naar onze meening is het evenzeer het gevolg van de onzekerheid der positie. Het is meer dan waarschijnlijk, dat, indien het restrictieplan plotseling zou worden afgeschaft, Mincing Lane en de effectenbeurs een depressieperiode zouden doormaken, hetzij uit logische, hetzij uit gevoelsoverwegingen. Doch in ieder geval zou deze periode niet van langen duur zijn en wij zouden in ieder geval per saldo een reden van onzekerheid hebben

verwijderd en meer stabiele prijzen mogelijk gemaakt. Vroeger of later zal het hiertoe moeten komen. Waarom zou men het tijdstip uitstellen? Tal van maatschappijen hebben goede voorverkoopcontracten met Amerikaansche koopers afgesloten en zeker zou een mogelijke, tijdelijke daling der rubberprijzen hen nu minder raken dan wanneer zij niet meer in staat zijn, op deze contracten terug te vallen.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	Juli 1926	Sedert 1 Januari 1926	Overeenkomstige periode 1925
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	3.291.787	15.130.510	14.538.621
Personeele belasting ..	4.070.352	14.600.902	12.537.100
Inkomstenbelasting ..	4.685.316	64.028.239	61.023.243
Dividend- en tantiemebelasting	2.724.650	8.134.844	8.539.249
Vermogensbelasting ..	129.178	5.713.596	5.891.876
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	3.516.661	24.792.618	23.952.996
Wijn	88.819	1.481.781	1.319.475
Gedistilleerd	4.093.084	26.144.607	26.357.784
Zout	169.274	1.173.998	1.183.536
Bier	1.217.398	6.596.701	6.464.015
Geslacht	708.183	5.436.745	5.419.206
Tabak	1.719.893	12.974.331	9.554.077
Belast. op speelkaarten	3.618	52.005	57.973
Rijwielbelasting	152.586	6.558.285	6.419.424
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	2.375.781	14.496.527	13.386.203
Registratierechten	1.603.583	12.330.622	13.059.640
Successierechten	3.314.981	25.809.333	25.289.600
<i>Invoerrechten.</i>			
Gouden en zilver werken			
Belasting	60.754	490.648	578.083
Essaailoon	71	585	504
Statistiekrecht	358.360	2.353.213	2.409.438
Mijnen	—	—	392.644
Domeinen	151.928	1.841.521	1.552.350
Staatsloterij	9.055	413.234	414.669
Jacht en visscherij	62.640	93.539	96.155
Loodsgelden	471.165	2.649.250	2.290.020
Totaal-Generaal ..	39.373.554	287.023.123	265.256.667

1) Hieronder begrepen f 536.062 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 2.972.834. 3) Idem f 3.109.904.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juli 1926	Sedert 1 Januari 1926	Overeenkomstige periode 1925
Verdedigingsbelast. Ia	41.200	1.712.081	1.766.564
Verdedigingsbelast. Ib	476.176	6.806.240	5.844.672
Verdedigingsbelast. II	1.408.560	16.569.681	15.441.657
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	663.677	3.053.880	2.921.832
Personeele belasting ..	789.934	2.976.817	2.479.083
Inkomstenbelasting ..	1.465.371	17.395.960	17.083.857
Vermogensbelasting ..	34.101	1.428.343	1.472.822
Dividend- en tantiemebelasting	899.134	2.684.498	2.817.952
Suiker	703.332	4.958.524	4.790.599
Wijn	17.764	296.356	263.895
Gedist. (binn.- en buitl.)	409.308	2.614.461	2.635.779
Zegelrecht van buitl. eff.	94.650	526.351	249.703
Totaal	7.003.207	61.023.192	57.768.415

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1926.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1921/22	—	—	—	330
1922/23	—	—	—	1.450
1923/24	—	—	2.229.460	15.306
1924/25	99.501	1.345.230	5.622.550	33.276
1925/26	3.413.343	2.927.174	54.377.745	5.628.282
1926/27	11.617.666	10.328.498	1.798.484	34.952
Totaal ..	15.130.510	14.600.902	64.028.239	5.713.596

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discount rates for various locations like Ned., Bk., Javasche Bank, etc.

OPEN MARKT.

Table of open market exchange rates for Amsterdam, Londen, Berlijn, etc., across different dates in 1925 and 1926.

1) Call money-koers van 20 Aug. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag. 2) Koers van 20 Aug.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various locations like New York, Londen, Berlijn, etc.

Table of exchange rates for Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsinki, Buenos Aires, Montreal.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for Londen, Parijs, Berlijn, Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various locations like Alexandrië, Athene, Bangkok, etc.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

Table of silver and gold prices in London and New York for various dates.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Table of the Royal Treasury's financial status, including Vorderingen, Verplichtingen, and Saldo.

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) uit. Juni.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

Table of the floating debt of the Netherlands East Indies for August 15 and August 23, 1926.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 23 Aug. 1926.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 27.268.089,75 Bijbnk. " 8.344.512,50 Ag.sch. " 15.549.883,35	f	51.162.485,60
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—		—
Idem eigen portef.	f 217.240,527,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—		—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 51.093.688,08 Bijbnk. " 11.638.441,33 Ag.sch. " 69.925.083,26	f	132.657.212,67
Op Effecten	f 128.957.212,67		—
Op Goederen en Spec.	3.700.000,—		—
Voorschotten a. h. Rijk	—		1.932.540,03
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 63.938.075,— Muntmat., Goud " 356.289.573,63	f	420.227.648,63
Munt, Zilver, enz.	27.892.296,96		—
Muntmat., Zilver	—		—
Effecten	Belegging Res.fonds. f 7.040.755,51 id. van 1/5 v. h. kapit. " 3.999.542,38		11.040.297,89
Gebouwen en Meub. der Bank	—		5.142.000,—
Diverse rekeningen	—		39.358.367,98
		f	906.653.376,76

Passiva.			
Kapitaal	—	f	20.000.000,—
Reservefonds	—		7.047.731,06
Bijzondere reserve	—		8.800.000,—
Bankbiljetten in omloop	—		810.578.250,—
Bankassigatiën in omloop	—		270.474,98
Rek.-Cour. { Het Rijk f — saldo's: { Anderen " 52.890.327,90			52.890.327,90
Diverse rekeningen	—		7.066.592,82
		f	906.653.376,76

Beschikbaar metaalsaldo f 274.798.922,33
Op de basis van 1/5 metaaldekking... " 102.051.111,75
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. " 1.373.994.610,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
23 Aug. '26	63.938	356.290	810.578	53.161	274.799	52
16 " '26	64.064	356.290	815.933	55.605	273.132	51
9 " '26	64.213	361.336	823.633	49.365	277.710	52
2 " '26	64.302	361.336	846.309	56.706	271.940	50
26 Juli '26	64.615	361.336	814.221	76.081	275.066	51
19 " '26	64.736	356.282	822.478	66.762	270.006	50
24 Aug. '25	56.184	358.244	862.759	30.111	258.475	49
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
23 Aug. 1926	51.162	—	132.657	217.241	39.358
16 " 1926	51.629	—	132.415	214.879	49.680
9 " 1926	52.843	—	130.690	219.494	39.800
2 " 1926	55.522	—	146.965	227.400	46.069
26 Juli 1926	54.197	—	140.451	223.690	43.696
19 " 1926	55.361	—	145.818	211.229	53.317
24 Aug. 1925	90.088	—	116.228	242.972	37.645
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/5 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHIE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Dtscont.	Div. rekeningen ¹⁾
24 Juli 1926..	1.072	1.498	887	896	493
17 " 1926..	1.061	1.543	786	885	410
10 " 1926..	1.052	1.558	748	860	423
3 " 1926..	1.022	1.641	762	974	477
26 Juni 1926..	1.027	1.510	554	972	458
25 Juli 1925..	1.024	1.448	737	1.012	298
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
21 Aug. 1926	231.000	—	333.500	53.500	153.600
14 " 1926	231.500	—	338.500	45.000	154.800
7 " 1926	227.500	—	337.000	46.000	150.900
24 Juli 1926	194.794	34.021	335.632	49.983	152.068
17 " 1926	199.943	33.923	336.723	48.044	157.284
10 " 1926	200.024	33.927	338.773	45.666	157.504
3 " 1926	200.067	35.186	331.581	43.274	160.739
22 Aug. 1925	132.523	44.246	315.887	52.502	103.818
23 " 1924	150.074	64.288	261.409	99.966	142.738
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
21 Aug. 1926	—	121.910	—	***	60
14 " 1926	—	118.210	—	***	60
7 " 1926	—	120.520	—	***	59
24 Juli 1926	11.945	26.334	54.871	65.553	59
17 " 1926	11.703	25.785	51.240	67.441	61
10 " 1926	11.817	24.410	53.626	64.899	62
3 " 1926	11.529	23.724	47.795	62.185	63
22 Aug. 1925	18.748	33.460	82.611	61.328	48
23 " 1924	34.916	26.877	65.674	25.771	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
18 Aug. 1926	154.144	140.553	290.959	56.250	240.214
11 " 1926	153.868	141.321	294.177	56.250	243.595
4 " 1926	152.844	142.503	296.993	56.250	246.405
28 Juli 1926	152.127	142.020	293.896	56.250	243.089
21 " 1926	151.734	141.347	291.981	56.250	241.270
14 " 1926	151.335	141.469	292.960	56.250	242.403
19 Aug. 1925	164.033	144.184	297.272	56.250	246.370
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
18 Aug. '26	34.332	72.219	16.939	104.828	33.341	27 1/8
11 " '26	36.810	72.196	11.004	112.162	32.296	26 1/2
4 " '26	36.340	68.544	8.367	108.492	30.091	25 3/4
28 Juli '26	34.925	68.525	9.727	105.492	29.857	26
21 " '26	40.540	69.942	7.612	114.972	30.137	24 9/16
14 " '26	38.925	72.876	9.352	114.012	29.616	24
19 Aug. '25	33.989	71.323	16.535	110.236	39.599	31 1/4
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 9/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarvan op het buitenl.	Beleeningen
19 Aug. '26	5.549	1.864	339	577	5.968	19	2.228
12 " '26	5.549	1.864	338	579	5.980	19	2.272
5 " '26	5.549	1.864	338	579	7.864	24	2.241
29 Juli '26	5.549	1.864	338	577	6.710	24	2.288
22 " '26	5.549	1.864	338	577	5.226	24	2.305
20 Aug. '25	5.547	1.864	312	578	3.248	18	2.878
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schatkistbil-jetten ¹⁾	Diver-sen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
19 Aug. '26	36.950	5.421	4.043	55.659	3.157	8
12 " '26	37.300	5.416	4.535	56.271	3.447	15
5 " '26	37.850	5.409	3.689	57.259	3.900	36
29 Juli '26	37.450	5.389	4.233	56.022	4.326	17
22 " '26	38.350	5.389	3.376	55.006	3.847	38
20 Aug. '25	28.100	5.096	3.521	44.785	2.352	8
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 23 Augustus 1926.

De grootste aandacht is gedurende de achter ons liggende berichtsperiode wel voor de beurs van Berlijn gereserveerd gebleven. Opnieuw heeft het algemeene koerspeil daar ter plaatse een niet onaanzienlijke verbetering kunnen ondergaan, hoewel er voor de verschillende afdeelingen onderling wel aanmerkelijke verschillen op te merken zijn geweest. Het sterkst zijn aandelen in steen- en bruinkoolmijnen op den voorgrond getreden, hetgeen in onmiddellijk verband staat met het mislukken van de onderhandelingen omtrent een beëindiging van het conflict in de mijnen in Engeland. Gezocht waren o.a. aandelen Essener Steinkohle, Harpener, Köln-Neuessen, Rheinische Braunkohl, Riebeck, enz. Voorts heeft zich groote belangstelling ontwikkeld voor aandelen Vereingde Stahlwerke. Aangekondigd is, dat slechts 30 miljoen Mark van het totale aandelenkapitaal ad. Mk. 800 miljoen aan de beurs geïntroduceerd zullen worden. Voor deze 30 miljoen mark bestond echter reeds dagen tevoren zulk een vraag, dat het beschikbare bedrag duizend maal overteekend werd. De overige montaan-aandelen hebben geen opmerkelijke verschillen in den koers aangetoond. Handelsgesellschaft- en Danatbank-aandelen zeer vast; de kapitaalsverhoging der Disconto-Gesellschaft maakte geen indruk. Het buitenland vroeg vooral Electro-aandelen; A.E.G. en Siemens werden in groote posten omgezet. I. G. Farbenindustrie raakte even een koers van 300. Scheepvaart-aandelen konden zich goed handhaven.

Te Parijs is de markt kalm, doch vast gebleven. Nu de groote verschillen in de waardeering van den franc voor het oogenblik althans tot het verleden behooren, heeft de aandacht zich sterker op inheemsche obligaties geconcentreerd.

Ter beurze van Londen is minstens evenveel aandacht besteed aan de cricket-match tegen Australië als aan het zaken doen. Tal van industriele aandelen waren wat beter wegens het veldwinnen der overtuiging dat de kolenstaking op haar einde loopt. Rubberaandelen vast. Olies vermochten geen belangstelling te trekken.

Gilt-edged fondsen eenigszins lager wegens een geringe verstijving der geldkoersen.

Te New York is eenige verslappung te bespeuren geweest, toe te schrijven naar het schijnt aan de psychologische uitwerking der discontoverhoging der New Yorksche Federal Reserve Bank. De berichten uit het bedrijfsleven blijven n. gunstig luiden.

Ten onzent was de tendens voor bijna alle afdeelingen vast. Ook de *beleggingsmarkt* heeft hiervan blijk gegeven. Nu de conversie der Nederlandsch-Indische leningen met een hoogen rentevoet aanstaande is, worden reeds thans ruilingen voorgenomen, vaak ook in de in den loop der tijden aan onze markt geïntroduceerde Deutsche industriele obligaties. De meeste van deze soorten hebben dan ook in de laatste dagen koersverbeteringen kunnen behalen. Inheemsche beleggingspapieren bleven uit den aard der zaak eveneens gezocht op een fractioneel hooger niveau. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106 $\frac{1}{2}$, 106 $\frac{3}{8}$, 106 $\frac{1}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100 $\frac{7}{8}$, 100 $\frac{3}{4}$, 100 $\frac{13}{16}$; 7 pCt. Ned.-Indië: 100 $\frac{25}{32}$, 100 $\frac{13}{16}$; 5 pCt. Brazilië 1903 £100: 80 $\frac{5}{8}$, 80 $\frac{1}{4}$, 80 $\frac{11}{16}$; 8 pCt. Sao Paulo: 105 $\frac{11}{16}$, 105 $\frac{5}{8}$, 105 $\frac{11}{16}$.

De *rubberafdeeling* heeft de aandacht getrokken door een krachtig herstel. De markt blijkt zeer gevoelig te zijn geworden voor zelfs lichte wijzigingen in den rubberprijs. Waar deze kortelings is gestegen, hebben de desbetreffende aandelen deze richting overgenomen. Zelfs tegen het einde der berichtsperiode is in deze tendens geen wijziging gekomen, hoewel toen het teleurstellende dividend bekend was geworden van de Nederlandsch-Indische Rubber- en Koffiecultuur Maatschappij en niettegenstaande de toename van de rubbervoorraden te Londen. Amsterdam Rubber: 318 $\frac{1}{2}$, 330 $\frac{3}{8}$, 335; Deli Batavia Rubber: 250 $\frac{1}{2}$, 255 $\frac{3}{4}$, 259 $\frac{1}{2}$; Hessa Rubber: 450, 458 $\frac{1}{4}$, 464; Indische Rubber Comp.: 374, 378, 385; Kali Telepak: 320, 324, 332 $\frac{1}{2}$; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 360, 368, 373, 366; Padang Rubber: 310, 320, 326; R'dam Tapanoeli: 151, 154, 156; Serbadjadi: 325, 335, 341 $\frac{1}{2}$; Sumatra Caoutchouc: 299, 311 $\frac{1}{2}$, 317; Sumatra Rubber: 369, 377, 389; Vereingde Ind. Cultuur Ond.: 178, 184 $\frac{1}{4}$, 186 $\frac{1}{2}$.

Ook de *suikermarkt* heeft een vrij opgewekt verloop gehad. Toch was de stemming niet zoo vast als de vorige week nog het geval is geweest. Hier en daar werden winstnemingen geconstateerd. Alleen aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” hebben hieronder niet te lijden gehad, terwijl, aan den anderen kant, verschillende soorten, zooals aandelen Poerworedjo, grootere vraag hebben ontmoet,

op de overweging, dat deze aandelen geen deel hebben gehad aan de voorafgegane rijzing. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 170, 174 $\frac{1}{4}$, 175; Handels Verg. Amsterdam: 652, 667, 665 $\frac{3}{4}$; Javasche Cultuur Mij.: 347, 355, 363 $\frac{1}{2}$; Kalibagir: 383, 413, 405; Moormann: 451 $\frac{1}{2}$, 458, 463; Ned.-Ind. Suiker Unie: 248 $\frac{1}{2}$, 253, 255; Poerworedjo: 112 $\frac{1}{8}$, 117 $\frac{1}{8}$, 118; Tjepper: 675, 695, 685; Tjeweng Lestari: 232, 242 $\frac{1}{2}$, 245; Watoetoelis Poppoh: 805, 810, 814.

Tabaksaandelen waren rustig, doch de kleine handel heeft geen afbreuk gedaan aan de vaste grondstemming, welke voor een goed deel in het leven is geroepen door de houding van de rubbermarkt. Van de tabakmarkt zelve toch is niets bekend geworden, dat de koersverbetering van verschillende soorten zou kunnen motiveeren. Arendsburg: 554 $\frac{1}{2}$, 561, 564; Deli Batavia: 451 $\frac{1}{2}$, 453 $\frac{1}{4}$, 461; Deli Mij.: 416 $\frac{1}{2}$, 418, 425; Oostkust: 197 $\frac{1}{2}$, 201, 204; Senembah: 421 $\frac{1}{2}$, 420 $\frac{1}{4}$, 426 $\frac{1}{2}$.

De afdeeling voor *petroleumaandelen* was eveneens kalm, doch opgewekt. De stimulans, welke eenigen tijd geleden van Parijs is uitgegaan, toen daar ter plaatse groote vraag naar buitenlandse aandelen is ontstaan, behoort weliswaar tot het verleden, doch blijkbaar concentreert zich toch voldoende vraag op onze markt, om aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij percentsgewijze te doen verbeteren. De overige soorten hebben geen aandacht getrokken. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 368, 371 $\frac{1}{4}$, 372; Geç. Holl. Petr. Mij.: 170 (ex div.), 175 $\frac{1}{4}$, 174; Kon. Petr. Mij.: 383 $\frac{1}{4}$, 387 $\frac{1}{4}$, 388; Perlak Petr.: 81 $\frac{1}{2}$, 82 $\frac{1}{4}$, 80 $\frac{1}{8}$; Peudawa: 44 $\frac{1}{4}$, 45 $\frac{1}{2}$, 44 $\frac{1}{4}$.

Geheel anders was de toestand op de *scheepvaartmarkt*. De sterk gestegen indexcijfers voor vrachten in de „wilde vaart” over de achter ons liggende maand — zooals deze bekend zijn gemaakt door „The Economist” — hebben tot gevolg gehad, dat er ruime vraag is ontstaan naar allerlei fondsen, o.a. Holland-Amerika Lijn, van Nievelt Goudriaan, enz. Daarbij kwamen nog speciale factoren voor andere soorten. Zoo werden aandelen Java-China-Japanlijn uit de markt genomen in verband met het gerucht, dat de maatschappij zou worden opgenomen in het verband van de Nederlandsche Scheepvaart Unie. Dit gerucht is later tegengesproken. Ook ontstond er vraag voor aandelen Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij, toen bekend werd, dat deze reederij een aantal schepen van de Halcyon Lijn heeft overgenomen. Holland-Amerika Lijn: 47 $\frac{1}{2}$, 49 $\frac{1}{2}$; Java-China-Japan Lijn: 120, 124 $\frac{1}{4}$, 130 $\frac{1}{4}$, 127 $\frac{1}{4}$; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 95 $\frac{1}{4}$, 97 $\frac{1}{8}$, 98 $\frac{1}{2}$; Ned. Scheepvaart Unie: 180, 183 $\frac{1}{2}$, 182; Stoomvaart Mij. Nederland: 179, 182, 182 $\frac{1}{4}$.

De afdeeling voor *binnenlandsche industriele aandelen* heeft de aandacht getrokken door een hernieuwde scherpe daling voor aandelen in kunstzijdefabrieken. In het bijzonder werden aandelen Hollandsche Kunstzijde Industrie hierdoor getroffen, hoewel ook de overige soorten niet onaangestast bleven. De resteerende aandelen uit deze afdeeling waren rustig en hebben geen opmerkelijke koersverschillen te zien gegeven. Centrale Suiker Mij.: 118 $\frac{1}{2}$, 119, 118 $\frac{1}{2}$; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 91 $\frac{1}{4}$, 89 $\frac{1}{4}$, 81 $\frac{1}{2}$; Jurgens: 168 $\frac{1}{2}$, 167, 167 $\frac{5}{8}$; Maekubee: 117 $\frac{1}{2}$, 115 $\frac{1}{4}$, 114 $\frac{1}{4}$; Ned. Kunstzijdefabriek: 262, 264, 260 $\frac{1}{2}$; Philips Gloeilampenfabriek: 340 $\frac{1}{4}$, 341.

Mijnaandelen hebben geen aandacht getrokken. Voor aandelen Singkep Tin Maatschappij bestond matige belangstelling, doch de groote koersverschillen van de vorige berichtsweek zijn thans niet voorgekomen. Alg. Exploratie Mij.: 115 $\frac{1}{4}$, 115 $\frac{1}{2}$, 116; Billiton 1e Rubriek: 730, 728, 731; Redjang Lebong: 268 $\frac{1}{4}$, 266, 267; Singkep Tin Mij.: 435, 439 $\frac{1}{2}$, 437.

Bankaandelen waren kalm, doch vast. Amsterdamsche Bank: 163 $\frac{1}{2}$, 163 $\frac{1}{4}$, 164 $\frac{1}{4}$; Incasso Bank: 117 $\frac{1}{2}$; Javasche Bank: 363; Koloniale Bank: 195 $\frac{1}{4}$, 203 $\frac{3}{8}$, 204 $\frac{1}{2}$; Ned.-Ind. Handelsbank: 170, 172 $\frac{1}{2}$, 172; Ned. Handel Mij.: 154 $\frac{1}{4}$, 156, 157; R'damsche Bankverg.: 71 $\frac{1}{2}$, 71, 71 $\frac{1}{2}$.

De *Amerikaansche afdeeling* heeft zich geheel aangesloten aan de berichten van de beurs van New York. In het bijzonder bestond eenig aanbod voor Steels, hetgeen echter, bij de betrekkelijk beperkte bedragen, welke hier te lande nog van dit fonds aanwezig zijn, toch geen groote afmetingen heeft aangenomen. American Water Works: 280, 270 (ex div., ex claim); Anaconda Copper: 104 $\frac{1}{4}$, 101 $\frac{15}{16}$, 103; Studebaker: 56 $\frac{1}{4}$, 56, 57; United States Steel Corp.: 157 $\frac{7}{16}$, 154 $\frac{5}{8}$, 151 $\frac{1}{2}$; Atchison Topeca: 148 $\frac{1}{2}$, 147 $\frac{1}{4}$, 147 $\frac{1}{4}$; Baltimore & Ohio: 108 $\frac{3}{8}$, 106 $\frac{1}{4}$, 105 $\frac{9}{16}$; Erie: 34, 34 $\frac{1}{8}$, 33; Union Pacific Rv.: 159 $\frac{3}{8}$, 157 $\frac{1}{4}$, 159; Wabash Railway: 46 $\frac{1}{16}$, 47 $\frac{3}{16}$, 46 $\frac{29}{32}$.

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie bewoog zich doorgaans op een peil van 2 $\frac{1}{2}$ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 24 Augustus 1926.

Aan het einde der vorige week was de omzet van tarwe aan de meeste markten van Europa langzamerhand nogal wat afgenomen, doch in den loop der nu afgelopen week werden de zaken weder van ruimeren omvang. In Engeland dient nu eenmaal, in verband met de kleine voorraden der molens, geregeld tarwe te worden gekocht en indien eenige prijsstijging dreigt, is daarvan meestal dadelijk een uitbreiding der zaken aan de Engelsche markt het gevolg. Dit was ook nu weder het geval toen uit Italië gemeld werd, dat de opbrengst van den tarweoogst nog kleiner zal zijn dan officieel was opgegeven en ook uit Frankrijk de berichten nog altijd niet beter werden. Ook regenachtig weder in Engeland zelf werkte de zaken in de hand. Vers meerderd aanbod van spoedige tarwe uit Rusland oefende in het begin der week nog eenigen druk op de markt, doch die invloed was slechts van korten duur toen Frankrijk in sterke mate tot het koopen van buitenlandsche tarwe overging. Belangrijke zaken in wintertarwe uit de Vereenigde Staten kwamen naar Frankrijk tot stand en de prijsstijging aan de Noord-Amerikaansche termijmarkten, die daarmede samenging, liet zich ook in Engeland gelden. De vaste stemming te Chicago en te Winnipeg werd, behalve door den Franschen kooplust, ook teweeg gebracht door regen in de Vereenigde Staten, die zoowel voor de wintertarwe als voor de zomertarwe het binnenhalen van den oogst heette te vertragen. Hetzelfde was in Duitschland het geval, want ook daar houdt regenachtig weder nog steeds het binnenhalen van de tarwe tegen. Het aanbod van binnenlandsch broodgraan is daar dan ook bij voortdurende beperkt en de kleine hoeveelheden tarwe en rogge, die er ter markt komen, worden gemakkelijk opgenomen. Ook voor buitenlandsche tarwe bestond deze week in Duitschland vrij goede vraag en ofschoon de zaken niet levendig te noemen zijn, worden toch in Duitschland dagelijks flinke hoeveelheden tarwe omgezet, zoodat ook de voorraden, welke daarvan zoowel in de Noordzeehavens als langs den Rijn nog van den tijd van het lagere invoerrecht aanwezig zijn, den laatsten tijd sterk zijn geslonken. Met tarwe en rogge voor export is Duitschland nauwelijks aan de markt en ofschoon van tarwe wel enig aanbod bestaat, zijn daarvoor de vraagprijzen nog te hoog. Na de prijsstijging van den laatsten tijd werd Poolse rogge op het nu bereikte hoogere niveau deze week wat meer aangeboden en speciaal naar Frankrijk kwamen in Poolse rogge nogal wat zaken tot stand, gedeeltelijk via de Antwerpsche markt. Gedurende de geheele week hoorde men telkens, dat in handelskringen weinig geloof geslagen werd aan de pessimistische oogstraming van 317 miljoen bushels van den Canadeeschen tarweoogst, wat echter niet wegnam, dat de prijsverhooging aan de Noord-Amerikaansche termijmarkten aan verschillende Europeesche markten vrij goed werd gevolgd, en men bijvoorbeeld in Duitschland, voor Hardwinter en Redwinter in den loop der week vrij wat hogere prijzen betaalde. Op 21 Augustus echter kwam aan de verhooging in Amerika een einde, omdat daar toen berichten werden verspreid omtrent een belangrijke verbetering in de Canadeesche vooruitzichten, welke ten zeerste zouden hebben geprofiteerd van het betere weder, dat sedert 1 Augustus is ingetreden. Op 23 Augustus sloot de termijmarkt te Winnipeg ongeveer onveranderd tegenover de prijzen van een week tevoren. Hetzelfde geldt voor December- en Mei-tarwe te Chicago, waar echter September 1½ dollarcent per 60 lbs. was gestegen.

Uit Oost-Europa blijven zaken in tarwe nog zeer beperkt. Wel wordt uit Rusland wat meer tarwe aangeboden, doch uit Hongarije en Roemenië hoort men telkens weder, dat de kwaliteit daar tegenvalt en de zaken ontwikkelen zich slechts langzaam. Naar de West-Europeesche invoerlander komen in deze tarvesoorten tot nog toe slechts zeer weinig zaken tot stand. Ook van Argentinië zijn de zaken in tarwe tegenwoordig van weinig beteekenis en de wekelijkse tarweverscheppingen uit de Argentijnsche havens zijn zeer beperkt. Deze week werden zelfs in het geheel geen afladingen gerapporteerd. De Europeesche invoerlanden worden dan ook den laatsten tijd bijna geheel uit Noord-Amerika van tarwe voorzien, en zijn in hooge mate van de Noord-Amerikaansche markten afhankelijk. Telkens weder vindt men daarom in de vakbladen berekeningen opgesteld omtrent de toename der tarweproductie van Noord-Amerika in vergelijking met die van het vorige jaar, waar tegenover dan gesteld wordt de hoeveelheid, welke in Europa meer dan in het afgelopen seizoen moet worden geïmporteerd. Beide grootheden zijn evenwel nog vrij onzeker, omdat enerzijds twijfel bestaat omtrent den omvang van de Canadeesche tarwe-opbrengst en anderzijds

van verschillende Europeesche landen de hoeveelheden nog niet met zekerheid vallen vast te stellen. Vrij algemeen wordt echter aangenomen, dat de toename in Europa's invoerbehoefte eenigszins overtroffen wordt door de vermeerdering der Noord-Amerikaansche opbrengst. Aan de Argentijnsche termijmarkten hebben de tarweprijzen deze week aanvankelijk weinig prijschommeling ondergaan. De laatste dagen trad echter een vrij sterke prijsdaling in en het slot op 23 Augustus was 20 à 30 centavos per 100 KG. lager dan op den 16den. De nieuwe tarwe staat er in Argentinië goed voor en ook uit Australië komen over het algemeen gunstige berichten.

Voor rogge is de belangstelling deze week toegenomen, ook afgezien van de zoeven vermelde zaken in Poolse rogge naar Frankrijk. In het begin der week werd Hongaarsch en Roemeensch aanbod van nieuwe rogge ter verscheping in de eerstvolgende week gemakkelijk in Nederland en Duitschland geplaatst, hetgeen in beide landen dadelijk vrij sterke prijsverhooging ten gevolge had. Het aanbod is nu verminderd ofschoon in de invoerlanden vrij wat hogere prijzen te maken zouden zijn. Noord-Amerikaansche rogge is bij voortdurende veel te duur in vergelijking met de verschillende Europeesche soorten. Omtrent den Duitschen roggeoogst valt het nog steeds moeilijk een meening te vormen, omdat de berichten, welke men daarover ontvangt, sterk uiteenloopen. Het schijnt echter wel vast te staan, dat de kwaliteit in vele streken van Duitschland onbevredigend is, wat eveneens geldt voor Duitse tarwe.

Maïs is in het begin der week met dringend aanbod uit Argentinië, zoowel voor spoedige als voor latere aflading, geleidelijk wat in prijs gedaald, doch met betere consumptievraag in Engeland nam daar na eenige dagen de omzet zeer sterk toe en is een aanzienlijk aantal dalingen aan de Engelsche markt geplaatst. Prijsverhooging had dit echter in Europa evenals in Argentinië nauwelijks ten gevolge en spoedig, toen de Engelsche uitbreiding der vraag niet blijvend bleek te zijn, waren verschepers weder tot dezelfde prijzen met Platamaïs aan de markt als vóór de uitbreiding van den Engelschen kooplust het geval was. Verscheppingen van Argentinië waren deze week ruim en ofschoon andere exportlanden slechts zeer weinig maïs ter verscheping brengen, is de markt blijkbaar niet in staat blijvend een hooger niveau te bereiken. Vraag voor spoedige Platamaïs is op het vasteland beperkt, doch aflading gedurende de wintermaanden vindt vooral in Nederland geregeld koopers. De prijsstijging van het midden der week deed de zaken in omvang afnemen, doch zoodra eene geringe prijsdaling plaats vindt, blijken telkens weder koopers voor flinke hoeveelheden te vinden te zijn. Aan de Argentijnsche termijmarkten is maïs de laatste dagen wat in prijs gedaald. Het slot was op 23 Augustus 5 à 10 centavos per 100 KG. lager dan op den 16den. De Europeesche prijs voor Platamaïs onderging deze week den invloed van de wisselende vooruitzichten omtrent het verdere verloop van de Engelsche staking in de koloniën en van den loop der vrachtenmarkt.

Uit Oost-Europa blijven de berichten omtrent den nieuwen maïssoogst gunstig, ofschoon men in Roemenië wel naar droog weder gaat verlangen. Zaken in nieuwe maïs op aflading gedurende de wintermaanden zijn uit Roemenië nog zeer beperkt. Zuid-Slavië is eveneens nog niet ernstig aan de markt.

Goede vraag blijft bij voortdurende bestaan voor gerst en vooral in Duitschland wordt, nadat bij de stijgende Amerikaansche vraagprijzen de kooplust in het begin der week wat was afgenomen, de laatste dagen weder in ruime mate Amerikaansche gerst gekocht en ook Donaugerst ontmoet er wel belangstelling. In Nederland heeft men in den loop der week geregeld Roemeensche gekocht, doch spoedige Amerikaansche gerst was tot de verhoogde prijzen moeilijker te plaatsen, vooral toen door grootere aanvoeren in de Roemeensche havens gerst van den Donau tot wat lagere prijzen te koop was. Door het ongunstige Roemeensche weder van den laatsten tijd schijnt de kwaliteit der gerst daar echter vrij wat geleden te hebben en hiermede zal wel samenhangen, dat ten slotte het Roemeensche gerstaanbod lang niet overweldigend is. Intuschen mag men dit jaar op vrij wat grooteren Roemeenschen gerstuitvoer rekenen dan het vorige, want de gerst-opbrengst wordt er geraamd op 9 miljoen quarters tegen 5.7 miljoen in het vorige seizoen. Russische gerst wordt niet dringend aangeboden.

In haver worden slechts weinig zaken gedaan en de partijen, welke daarvan in de Europeesche havens aanwezig zijn of uit de uitvoerlanden ter spoedige verscheping worden aangeboden, vinden slechts langzaam koopers. Uit Duitschland bestaat bij voortdurende eenig aanbod van haver, doch de zaken daarin zijn niet van grooten omvang.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Haver Sept.	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Lijnzaad Sept.
21 Aug. '26	136½	78	39½	13,20	6,75	17,25
14 " '26	136⅞	81½	39⅞	13,35	6,80	17,75
21 Aug. '25	161⅞	104½	40½	13,80 ¹⁾	9,40 ¹⁾	20,75 ¹⁾
21 Aug. '24	126¾	117	51⅞	15,05	10,20	23,50
21 Aug. '23	100	85⅞	38⅞	11,35	8,65	21,20
20 Juli '14	82	56⅞	36½	9,40	5,38	13,70

1) per October.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	23 Aug. 1926	16 Aug. 1926	24 Aug. 1925
Tarwe (Hardwinter II) .. ¹⁾	15,—	15,—	16,25
Rogge (No. 2 Western) .. ¹⁾	11,90	11,60	12,25
Maïs (La Plata)	171,—	171,—	245,—
Gerst (48 lb. malting) ... ²⁾	193,—	190,—	240,—
Haver (Canada 3)	10,10	10,10	11,30
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ... ¹⁾	12,—	12,—	14,25
Lijnzaad (La Plata)	370,—	385,—	455,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	15/21 Aug. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	15/21 Aug. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	41.744	1.011.838	766.372	—	7.731	17.024	1.019.569	783.396
Rogge.....	3.751	179.443	170.650	—	1.016	—	180.459	170.650
Boekweit.....	500	14.411	17.126	95	950	150	15.361	17.276
Maïs.....	8.239	577.390	440.273	650	70.971	50.538	648.361	490.811
Gerst.....	5.873	238.743	123.499	—	6.965	4.114	245.708	127.613
Haver.....	1.668	149.778	131.410	—	2.165	252	151.943	131.662
Lijnzaad.....	7.045	156.595	126.247	1.800	153.056	43.979	309.651	170.226
Lijnkoek.....	2.287	164.416	130.967	—	—	—	164.416	130.967
Tarwemeel.....	1.356	38.113	78.860	—	9.293	12.423	47.406	91.283
Andere meelsoorten.....	149	9.645	3.521	—	—	—	9.645	3.521

SUIKER.

De groote suikermarkten bleven over het algemeen prijs-houdend gestemd, ofschoon in Amerika raffinadeurs zich na de groote inkoop van de laatste weken vrijwel hadden teruggetrokken.

De noteringen op de termijnmarkt ondergingen nagenoeg geen verandering, hetgeen uit ondervolgende cijfers blijkt:

Sp. C. Sept. Dec. Jan. Mrt.

Slot voorafgaande week	4.24	2.43	2.58	2.64	2.66
Opening verslagweek	4.24	2.45	2.60	2.66	2.67
Slot verslagweek	4.24	2.43	2.59	2.65	2.67

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 58.000 tons, de versmeltingen 66.000 tons (tegen 69.000 tons in 1925) en de voorraden 254.000 tons.

In Cubasuiker ging weinig om; de prijs voor prompte verscheping bleef vrijwel de geheele week gehandhaafd op 2.15/32 d.c., c. en fr. New York.

De laatste Cubastatistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 14 Aug.	39.262	47.020	40.096
Totaal sedert 1/12/25 tot 14/8	4.041.491	4.502.759	3.581.316
Werkende fabrieken	—	6	1
Weekexport 14 Augustus....	100.129	95.684	63.824
Totaal export sedert 1/1 t. 14/8	2.933.365	3.582.919	3.069.115
Totaal voorraad 14 Augustus	1.108.128	919.660	512.201

In Engeland sloot de termijnmarkt als volgt:

Augustus	Sh. 13/5¼	December	Sh. 14/3¾
September	" 13/7½	Maart '27	" 14/9¾
October	" 13/9¾	Mei '27	" 15/0¾

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Juli	533.000	269.000	469.000
Tsjechoslowakije 1 Augustus	204.000	149.000	58.000
Frankrijk 1 Juli	197.000	158.000	77.000
Nederland 1 Juli	134.000	66.000	57.000
België 1 Juli	61.000	83.000	39.000
Polen 1 Augustus	65.000	53.000	59.000
Engeland 1 Augustus	398.000	294.000	244.000
Europa..	1.592.000	1.072.000	1.003.000
V.S. Atlant. havens 18 Aug. ...	254.000	196.000	146.000
Cuba 14 Augustus	1.108.000	919.000	512.000
Totaal ..	2.954.000	2.187.000	1.661.000

Dit totaal toont eene vermindering van 300.000 tons in vergelijking met het cijfer van verleden week, hetgeen voornamelijk is toe te schrijven aan de vermindering in Tsjecho-Slowakije (141.000 tons), Engeland (79.000 tons) en Cuba (61.000 tons).

Op Java verkocht de Visp. deze week weder niet onbelangrijke kwantiteiten uit oogst 1926 op restant condities

tot f 10,75 per pic. basis Superieur en uit oogst 1927 tot f 16,75 per 100 KG. basis Superieur. In de tweede hand werd een kleinigheid dispoñibele No. 16 en hooger tot f 9,75 verkocht.

De exporten gedurende Juli bedroegen 298.400 tons tegen 385.500 tons verleden jaar. Eenige fabrieken hebben reeds de campagne beëindigd.

Hier te lande was de stemming de afgelopen week kalm tot prijshoudend en bleef de notering voor

Augustus ongeveer f 16¼, Maart ongeveer f 17½
December " " 17¼ Mei " " 17½

bijna de geheele week gehandhaafd.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Aug.	Cuba's 96° c.i.f. Aug.	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
23 Aug. '26	f 16⅞/16	33/3	14/6	11/10½	4,24
9 " '26	" 16°/16	33/3	14/6	11/9	4,24
16 Aug. '25	" 19¼/16	35/-	14/6	12/3	4,40
16 " '24	" 26¾/16	43/-	20/3	17/9	5,15
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88°	18/-	—	—	3,26
	f 11¼/32				
	basis 99°				
	f 14¼/32				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KOFFIE.

Over dit artikel valt niets nieuws te vermelden. Gedurende de afgelopen week onderging de markt niet de minste verandering. Er bleef eene vaste stemming heerschen, en bij het onveranderd afkomen van den wisselkoers in Brazilië, waren de aanbiedingen voor prompte verscheping uit dit productieland overeenkomstig ongewijzigd. Aan onze termijnmarkt kwamen slechts kleine schommelingen voor en sluiten de noteringen zoo goed als onveranderd, vergeleken tegen de vorige week.

Volgens dezer dagen ontvangen telegram uit Brazilië bedroeg de voorraad in de Gouvernementspakhuisen en de spoorwegstations, in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 15 Augustus 3.377.000 balen, hetgeen tegen 31 Juli eene vermeerdering aanwijst van 279.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans 100/6 a 102/- per cwt. en van dito Prime 103/- a 104/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 85/- a 85/6.

De notering voor loco Superior Santos is onveranderd 64 ct. en voor Robusta 58 ct. met nog steeds matigen afzet.

Van Robusta op aflading zijn de noteringen iets lager en wel voor Palembang Augustus-verscheping 46 ct., voor

Benkoelen Augustus-verschepping 47 ct. en voor Mandheling September/October verschepping 49½ ct., alles per ½ KG. c.a.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
24 Aug.	56 1/8	54 7/8	53 3/8	52	55 1/4	52 1/8	50 3/4	48 3/8
17 "	56 1/8	54 3/4	53 3/8	51 3/4	55 1/4	52 1/4	50 3/8	48 3/8
10 "	56 1/8	53 3/4	52 3/4	51 1/8	55 1/4	51 7/8	50	48 3/8
3 "	55 1/2	53 1/4	52	50	54 1/8	50 3/8	48 3/4	47

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
23 Aug.	\$ 18,09	\$ 17,30	\$ 16,65	\$ 16,19
16 "	" 18,20	" 17,25	" 16,50	" 15,95
9 "	" 18,04	" 17,04	" 16,33	" 15,90
2 "	" 17,62	" 16,58	" 15,92	" 15,50

Rotterdam, 24 Augustus 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 1)	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4)	
23 Aug. 1926	319.000	23.825	1.105.000	25.000	7 23/32
16 " 1926	301.000	23.825	1.059.000	25.000	7 3/4
9 " 1926	291.000	23.975	1.181.000	24.500	7 49/64
24 Aug. 1925	195.000	32.350	1.292.000	33.000	6 7/32

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
21 Aug. 1926....	104.000	701.000	154.000	1.176.000
22 " 1925.....	126.000	654.000	164.000	1.282.000

1) In Reis.

THEE.

In de afgelopen week gaf de theemarkt weinig nieuwe gezichtspunten te zien. Hier was de markt stil, doch tamelijk prijshoudend, terwijl ook in Londen een vaste stemming heerschte, zij het ook, dat de prijzen voor ordinaire soorten door het groote aanbod iets terugliepen.

De uitvoer van thee uit Ceylon gedurende het eerste halfjaar 1926 geeft een hoeveelheid te zien van 112,9 miljoen lbs., welke hoeveelheid 3 miljoen lbs. hooger is dan die van verleden jaar over hetzelfde tijdvak gerekend.

De Amsterdamsche veiling van 2 September zal een aanbod te zien geven van ca. 20.500 kisten thee.

Amsterdam, 23 Augustus 1926.

VRACHTENMARKT.

23 Augustus 1926.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was zeer kalm, zoowel van Montreal als van de Golf van Mexico. Van Montreal komt echter iets meer vraag en naar Bremen is 17 cents betaald per 100 lbs. voor prompt, terwijl naar Antwerpen of Rotterdam 16 cents is betaald met 6 September cancelling. Van de Golf van Mexico wordt 18 1/2 cents per begin September naar het Continent in uitzicht gesteld, doch bevrachtingen kwamen niet tot stand. Naar Rio is per begin September 24/- betaald.

De vraag naar tonnage voor suiker van West-Indië was deze week kalm en er is slechts weinig bevracht. Van Cuba naar U.K./Continent werd 22/6 gedaan voor begin September.

De North Pacific bleef vast en een flink aantal ladingen werd de afgelopen week bevracht voor verschepping tusschen 1 Sept. en 31 Oct. naar U.K./Continent. Van Portland/Puget/Vancouver werd 30/- gedaan voor booten van 7/7500 tons en 29/6 voor een 8000 tonner. Ladingen gezaagd hout zijn momenteel practisch gesproken niet aan de markt en de vracht bleef nominaal \$ 12,- tot \$ 13,- per mille per Sept./Nov.

De markt van de La Plata rivier is de afgelopen week iets kalmer geworden. Volgens de rapporten is er slechts weinig prompte tonnage voorhanden, doch tonnen de bevrachters hiervoor ook slechts weinig belangstelling. De laatste bevrachtingen zijn 4500 tons, 10 pCt., prompt, van

boven La Plata havens naar U.K./Continent tegen 26/- en een 6200 tonner van Concepcion naar het Continent tegen dezelfde vracht voor Augustus belading. Per Nov./Dec. werd 24/6 betaald voor een 4200 tonner en 21/- voor een 6700 tonner naar Antwerpen of Rotterdam. Van Concepcion werd voor een lading lijnzaad naar New York 27/- betaald.

De uitzichten van de salpetervrachtenmarkt bleven onveranderd en de eenige bevrachting van deze week was 820 tons naar Martinique tegen 20/- per September en 1500 tons met een Britsche lijnboot per 23 Aug./23 Sept. naar Rotterdam/Havre/Antwerpen (2 loshavens) tegen 14/6. Naar Alexandrië zijn nog steeds volle ladingen in de markt tegen 26/3 tot 27/6 per October.

De algemeene tendens van de Oostelijke markten bleef zich verbeteren en men verwacht een tekort aan tonnage voor de herfst- en de eerste wintermaanden. Van Wladiwostock werden parcels gedaan per September en October op basis van 25/9 naar Hull, Rotterdam, Hamburg, 27/- naar Scandinavië, terwijl er een goede kans bestaat voor nieuwe oogst-belading (Nov./Dec./Jan.) 31/3 te bedingen. Een kleine opleving werd geconstateerd in de vraag naar ruimte voor olie en deeptanks werden bevracht per Sept. en Oct. op basis van 45/- Continent, 52/6 Hull. Van Java is alleen eenige vraag naar Britsch-Indië op basis van 13/- voor Sept./Oct.

Australië was levendig en er was een vaste vraag naar tonnage per Dec./Febr. Van Zuid-Australië/Victoria/Sydney werden booten genomen tegen 42/6 tot 44/6 naar gelang van grootte, terwijl van West-Australië een aantal bevrachtingen werd gedaan tegen 40/- tot 40/6. Van Burma werd een aantal partijen geboekt naar de gebruikelijke loshavens der lijnbooten op basis van 30/- netto. Van Britsch-Indië bestaat practisch gesproken geen vraag. Een kleine partij tarwe werd geboekt van Karachi naar Durban tegen 13/- per Augustus.

De kolenmarkt van Zuid-Afrika was tamelijk vast; naar Bristol Channel werd 17/6 betaald per einde Aug./begin Sept. en naar de Mersey/Humber range 18/6 met 31 Aug. cancelling. Colombo betaalde 12/6 en Singapore 12/3.

Van de Zwarte Zee vond een flink aantal bevrachtingen plaats, doch de vrachten vertoonden een kleine daling tegenover die van de voorafgaande week. De vracht voor 58/6200 tonners is nu 13/3 naar het Continent, doch de reeders weigeren de optie Denemarken te geven met het oog op de hooge kosten en de langzame lossing. Met de optie Denemarken kan 14/- bedongen worden. De Donau bleef onveranderd. Naar het Continent werd 18/- per ton draagvermogen betaald voor een 5500 tonner, terwijl op chartercondities 19/- te bedingen is voor 3/3500 tonners.

Van de Middellandsche Zee zijn de vrachten voor erts merkbaar als een gevolg van de schaarschte aan tonnage voor Augustus. Van Algiers naar Rotterdam werd 4/7 1/2 betaald en dezelfde vracht van Bona naar Rotterdam. Fosfaat is ook vaster en er is een flinke vraag. Sfax/Garston betaalde 10/- en Tunis/Ipswich biedt 11/-.

De Golf van Biscaye is vast voor prompte booten. Bilbao/Rotterdam biedt 5/- en Pasages/Rotterdam 5/6. Per tweede helft September werd 4/10 1/2 betaald voor een 3200 tonner Bilbao/Rotterdam.

De kolenmarkt van Amerika was wederom de meest levendige markt en het aantal bevrachtingen naar U.K. bedraagt ongeveer 90/100. De vrachten waren:

17/- met 31 Aug. en 6 September cancelling; 15/6 tot 15 September cancelling; 15/- met 20 Sept. cancelling; 14/9 met 25 Sept. cancelling. en 14/6 met 30 Sept. cancelling.

RIJNVAART.

Week van 15 t/m. 21 Augustus 1926.

De algemeene toestand in Rotterdam onderging weinig verandering.

De aanvoer van erts bleef middelmatig, daarentegen de vreschepping van kolen onverminderd zeer druk.

Schepen tegen daghuur om in de Ruhrhavens kolen te laden, werden in de afgelopen week niet gecharterd, evenmin schepen op basis K.T.G. vracht.

Derhalve sleepten nagenoeg alle schepen, voor zoover hier geen empooli te vinden was, op eigen risico ledig op.

De ertsvrachten bedroegen in het begin der week f 0,90 met 1/4 en f 1,- met 1/2 lostijd, doch liepen in de tweede helft terug tot f 0,80 en f 0,90. Het sleeploon bedroeg gemiddeld 30 cts. tarief.

De waterstand bleef gunstig.

In de Ruhrhavens waren de verscheppingen minder levendig dan de vorige week. Ten gevolge van de groote aanwas van leege schepen en minder navraag, viel de vracht voor exportkolen van Mk. 2.40 tot Mk. 2,- per ton met vrij sleepen.